Štev. 233. V Ljubljani, v sredo, dné 9. oktobra 1907. Leto XXXV.

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26·—
za pol leta „ „ 13·—
za četrt leta „ „ 6·50
za en mesec „ „ 2·20

V upravništvu:
za celo leto naprej K 20·—
za pol leta „ „ 10·—
za četrt leta „ „ 5·—
za en mesec „ „ 1·70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEC

Inserati:
Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . 13 h
za dvakrat . . . . 11 „
za trikrat . . . . 9 „
za več ko trikrat . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravniškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Shod pri Sv. Trojici.

Marljivi poslanec S. L. S., Jožef Gostinčar, prireja shode malodane vsako nedeljo po širni naši domovini. Minulo nedeljo je imel shod pri Sv. Trojici, o katerem smo dobili sledeče poročilo:

V nedeljo, dne 6. t. m. se je vršil pri Sv. Trojici nad Cirknico javen ljudski shod, na katerem je govoril državni poslanec Gostinčar o delovanju državnega zbora in o državnozborskem delu poslancev S. L. S., ki so združeni v »Slovenskem klubu«. V skupen jugoslovanski klub nismo mogli in ne hoteli, ker z liberalnimi poslanci ne moremo sedeti pri isti mizi. Da smo imeli prav, nam najbolje potrjuje postopanje poslanca Hribarja, ki je zato, da je prišel pod streho kluba, podpisal izjavo, da ne bo proti krščanskim načelom ničesar delal, vkljub temu, da je bil izvoljen na podlagi liberalnega programa, ki zahteva ločitev cerkve od države in svobodno ali brezversko šolo. Z ljudmi, ki se jeguljasto zvijajo, kakor jim kaže, poslanci S. L. S. ne bomo šli nikdar skupaj. Dalje je govoril o domačih potrebah, ki so: Ustanovitev samostojne občine, uvrstitev sedanje občinske ceste Begunje-Št. Vid, na Cajnarje-Sv. Trojica na okrajno cesto Grahovo naj se sprejme med deželne ceste. Za šolsko poslopje, ki je stalo nad 20.000 kron, naj se zahteva tudi državna podpora, istotako naj se izkuša dobiti kaka podpora za stavbo župnišča.

Za povzdigo domačega gospodarstva se je počela gospodarska organizacija. Posojilnica se je že zasnovala in prične v kratkem poslovati. Ljudstvo naj se je z veseljem oklene. Povzdigniti se mora živinoreja. Kraj je kot nalašč ustvarjen za to. Ustanovi naj se tudi živinorejska zadruga. S povzdigo živinoreje se naj izboljšajo tudi travniki. Prešičoreja naj bi se bolj gojila, kakor se je dozdaj. Vse to bi donašalo kmetom lepe dohodke. Kmetje se morajo združiti v gospodarska društva, da bodo napredovali. Gojiti se mora stanovska zavest. Saj je ravno kmečki stan najpotrebnejši, toda v sedanjih narobečasih ga še zelo zaničujejo mestni liberalni polizanci. Liberalci niso bili nikdar prijatelji kmeta, osobito naši liberalci ne. Dokaz temu je obštrukcija proti razširjenju volivne pravice za deželni zbor, po kateri bi naš kmet prišel do večine. Dobijo se tudi med kmeti ljudje, ki mislijo da so liberalci, sicer hodijo v cerkev in tam molijo na vse pretege, da jim miga brada, »kakor da bi zajec zobal deteljo«, doma v hiši imajo pa »Narod«, ki napada svečenike, cerkev in vero samo. Tisti «Narod«, ki je vabil na shod svobodomislecev v Prago, kjer so proglasili, da je vera bajka. Taki ljudje so ali hinavci ali pa norci. Kmetu dela veliko škodo divjačina. Kmet pa nima nobenega sredstva, da to zabrani. Lovski zakon je pristranski in krivičen, ker dovoljuje le velikim posestnikom svobodni lov, malim pa ne. Ta krivica je kričeča in jo vzdržuje pri nas sedanja slovensko-liberalna in nemška večina deželnega zbora. Ko pridejo prihodnje deželnozborske volitve, je potrebno, da so kmetje složni in volijo take poslance, ki bodo imeli resno voljo, da delajo za ljudstvo. Zborovalci so živahno odobravali govor.

K besedi se oglasijo nato Petkov oče, ki so v milih in tresočih besedah povedali, da je bil govor sicer lep, da pa se moramo bolj veseliti enega izpreobrnjenega grešnika, kot devetindevetdeset pravičnih. (Seveda je ta izpreobrnjenec župan Hribar.) Povedali so tudi, da je sedanji gosp. župnik naredil »vnebovpijoči greh», ker je pobiral biro za celo leto, župnikuje pa šele od meseca avgusta. Pri teh besedah nastane za dosedanjega mogotca nezaslišan ropot zborovalcev nasproti taki surovosti. G. župnik pojasni, da je sicer res pobral biro za celo leto, da pa mora za čas, ko ni bilo njega tukaj, izročiti to svojemu predniku, ki je opravljal službo. To bi moral Petek, kot prvi mož v občini, natančno vedeti in ne tjavendan govoriti tako žaljivo, ter odločno protestira proti taki trditvi o župniku, ki je le še malo časa tukaj. Vihar ogorčenja se je vzdignil proti Petkovemu očetu in bled jeze je vstal med zborovalci in srpo zrl na razvaline svoje ošabne liberalne mogočnosti.

Zborovalci so nato izrekli soglasno zaupanje poslancema Gostinčarju in dr. Žitniku, ter slednjemu želeli, da kmalu ozdravi od svoje težke bolezni. Istotako se je izreklo tudi zaupanje Slovenskemu klubu in dr. Šusteršiču.

Dasi je grozno deževalo celo noč in tudi celi dan ter so potoki narasli, da ni bilo mogoče priti čez, se je zbralo nad sto mož na shodu, ki so bili do skrajnosti navdušeni.

NAGODBA.

Budimpešta, 8. oktobra. Nagodba sestoji iz štirih velikih zakonskih načrtov in 15 prilog.

Dunaj, 8. oktobra. »Zeit« poroča iz Budimpešte, da je neki avstrijski minister o nagodbi dejal, da bo vsakega Avstrijca zadovoljila. (?) Ni resnična trditev, da je nagodba slaba. V njej je nasprotno mnogo za naše politike in industrijce prijetnih iznenadenj. Nasproti koristim, ki jih imamo v nagodbi zagotovljene, Ogrom dovoljene koncesije mnogo ne pomenijo. Nagodbe ne bo težko spraviti v obeh parlamentih pod streho. Morda bo ta nagodba veljala še čez leto 1917.

Budimpešta, 8. oktobra. Košut je v klubu neodvisne stranke poročal nekako sledeče: Nagodba je za Ogrsko ugodna v gospodarskem in političkem oziru in odgovarja tudi načelom neodvisne stranke. (Dolgotrajni eljen-klici.) Ne samo, da smo mesto carinsko-trgovinske zveze sklenili le pogodbo in da smo dosegli **avtonomni carinski tarif, dosegli smo še marsikaj, kar Ogrsko približa idealu državne neodvisnosti.** Poleg teh ugodnosti pa se je doseglo mnogo gospodarskih, ki so važnejše kot koncesije, ki smo jih morali dati Avstriji. **Bančno vprašanje** se je moralo iz nagodbe izločiti (Eljen!) in mi bomo slednje lahko **samostojno** uredili. (Eljen!)

Pariz, 8. oktobra. »Temps« pozdravlja nagodbo, ker je porok avstrijske velemoči. Ako bi se Avstrija in Ogrska ločili, bi to bila evropska nesreča. — »Journal de Debats« ravnotako pozdravlja nagodbo in povdarja, da, če bi se Avstrija in Ogrska ločili, bi od tega imel korist le »neki znani tretji«.

* * *

Obračajmo stvar kakor hočemo, razlagajmo jo kolikor moremo dobrohotno in »brezstrastno«, kakor je to nedavno na shodu avstrijske socialne demokracije priporočal javnosti c. kr. dr. Adler, ostane vedno rezultat: **Nagodba je slaba!**

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 8. oktobra. Prva seja državnega zbora bo kratka, ker se bodo brale le vloge in bo baron Beck govoril o nagodbi. Začetek seje je ob desetih. Popoldne se vršijo posvetovanja strank.

PREOSNOVA MINISTRSTVA.

Dunaj, 8. oktobra. »Zeit« poroča iz Budimpešte, da je neki merodajni član avstrijske vlade dejal, da bo baron Beck svoje ministrstvo še pred otvoritvijo državnega zbora preosnoval. Nasprotno poroča »N. W. Tgbl.«, da se Becku s preosnovo še tako zelo ne mudi.

USTAVNE GARANCIJE.

Dunaj, 8. oktobra. Cesar je potrdil od grofa Andrassyja predložene mu ustavne garancije, katere je seveda moral brezdvomno nekoliko izpremeniti. Andrassy jih bo ogrskemu parlamentu predložil 18. t. m.

MAŽARSKI POVELJEVALNI JEZIK.

Budimpešta, 8. okt. »Magyar Hirlap« poroča danes: Nagodba bo ogrski parlament prijetno iznenadila. V krogih neodvisne stranke se govori, **da bo Ogrska kot odškodnino za zvišanje kvote dobila ogrski službeni jezik pri ogrskih polkih.**

KATOLIŠKA AKCIJA V ITALIJI.

Rim, 8. okt. »Osservatore Romano« je nedavno pisal, da vzlic oklicu katoliškega volivnega odbora v Italiji ostanejo veljavna določila papeževe okrožnice »Il fermo proposito«, da torej katoličani v parlamentu ne smejo osnovati parlamentarne zveze ali pa centruma kar je sicer potrdila tudi poloficiozna »Corrispondenza Romana«. Ker pa je berolinska »Germania« pisala, da je poročilo »Osservatora« neoficiozno in izraža le privatno mnenje uredništva, pobija »Osservatore« od 7. t. m. to mnenje in konštatuje, da dotična njegova vest pohaja iz papeževega državnega tajništva samega. (V dotičnem »osservatoru« je bilo tudi povedano, da papež dozdaj prave katoliške parlamentarne stranke zato ne smatra za pripravne, ker še manjka vodstva.)

LIBERALNE PROTIREDOVNIŠKE LAŽI.

Rim, 8. okt. Sodišče je oprostilo vrlega katoliškega laika cav. Aristada Leonori, voditelja in lastnika deškega zavoda sv. Filipa. Obtožen je bil, da je navajal dečke v svojem zavodu k nenravnosti. Obtožbe so bile anonimne, policija pa jim je verjela. Časopisje zdaj graja policijo, ki se je vsedla socialistom na limanice.

ANGLEŠKO-RUSKA POGODBA V PERZIJSKEM PARLAMENTU.

London, 8. okt. Po poročilu nekega tukajšnjega lista se je angleškonemška pogodba prebrala v perzijskem parlamentu. Neki poslanec je povdarjal, da Perzija sicer spoštuje Rusijo in Angleško, da pa ruskoangleške pogodbe za Perzijo ne smatra za obvezno. Debata o tem se je nadaljevala v tajni odborovi seji.

GRŠKE BANDE.

Carigrad, 8. oktobra. Vsled ovadbe nekega Teodozija je turška oblast zaprla 46 Grkov in jih odvedla v Solun. Zdaj je v Solunu zaprtih 120 Grkov iz boljših stanov, ker so podpirali bande.

Berolin, 8. oktobra. Pri Kastoriji se je vršilo klanje med bandami, v katerem je bilo ubitih dvajset oseb, med njimi trinajst žen.

NEMŠKI DIPLOMATI.

Berolin, 8. oktobra. Baje bo Tschirschky, bivši državni tajnik za zunanje zadeve, imenovan za poslanika na Dunaju, sedanji poslanik na Dunaju, grof Wedel, pa namestu odslovljenega kneza Hohenlohe-Langenburga za cesarskega namestnika v Alzaciji.

NOVO RUSKO POSOJILO.

London, 8. oktobra. Razširjena je govorica, da je Francoska dovolila Rusiji posojilo 1300 milijonov rubljev, ki se bode emitiralo prihodnjo pomlad. Ako bi ga duma ne hotela dovoliti, bi prevzel zanj garancijo car osebno. V tem slučaju bi se duma razgnala in ustava suspendirala.

LISTEK.

„Srebrožark“.

(Spisal Conan Doyle.)

»Ne preostaja mi druzega, Watson, kot da grem tja,« mi reče nekega jutra Holmes, ko sva sedela pri zajtrku.

»Tako? Kam pa vendar?«

»V Dartmoor, — v Kings Pyland.«

»To me ni nikakor presenetilo; nasprotno, čudil sem se, da niso že poklicali prijatelja k sodelovanju pri preiskavi nenavadnega dogodka, o katerem se je že nekaj dni sem govorilo po celi Angliji.

Prejšnji dan je hodil Holmes neprenehoma zamišljenega obraza in povešene glave po sobi gori in doli, kadil najmočnejši tobak in bil na vsa moja vprašanja gluh in nem. Najnovejša časopisja, ki jih je dobil ta dan, pogledal je le površno in jih vrgel na to v kot.

Ostal je nem, a vedel sem, o čem razmišlja. Prigodilo se je zopet nekaj izvanrednega, ki je vzbujalo vsestransko pozornost, in to je bil vzrok skrajne napetosti bistroumnega duha prijateljevega.

Izginil je namreč na neumljiv način najbolji konj dirjalec, kateremu je bilo takorekoč že zagotovljeno prvo darilo pri konjski dirki v Wessexu, in pa — umor nadkonjarja Johna Strakerja.

Čakal sem že komaj, da se odloči Holmes za pot v Dartmoor.

»Ako ti je ljubo, Holmes, grem s teboj,« mu rečem.

»Da, dragi, storiš mi uslugo s tem; zadeva obsega tudi tako zanimive podrobnosti, kot malokatera druga. Na vlak stopiva v Paddingtonu in med vožnjo ti hočem stvar natančneje pojasniti. Prosim te, vzemi s seboj tudi svoj dalnogled; mogoče ga bodeva rabila.«

Uro pozneje sva sedela že v železniškem vozu in medtem, ko sva se peljala proti Exterju, se je zatopil Holmes v razne časopise, ki si jih je nakupil v Paddingtonu.

Že precej časa je minulo, kar smo se peljali mimo Readinga, ko odloži Holmes zadnji časopis in si prižge smodko.

»Vozimo se urno,« izpregovori, pogleda skozi okno in potem na uro. Brzina vlaka znaša točasno triinpetdeset in pol milje v eni uri.

»Gledal nisem na milske kamne,« odvrnem jaz.

»Tudi jaz ne,« odgovori Holmes, »a brzojavni drogovi te črte so odaljeni eden od drugega po šestdeset komolcev in na ta način se stvar lahko preračuna. Ti je li umor Johna Strakerja in pa izgin konja dirjalca, takozvanega »Srebrožarka« z vsemi okoliščinami znan?«

»Kolikor je stvar obvestil »Telegraph« in pa »Chronicle«, sem čital.«

»V tej zadevi se bode boljše ravnati po že znanih stvareh in le-te natanko preiskovati, da se pride do sklepa, ne pa tolikanj iskati novih dokazov. Žaloigra je tako nenavadna in za veliko množino oseb tolikega obsega, da bi človeka skoraj brezštevilne sumnje in domnevanja, ki so se pojavila med ljudstvom, popolnoma zmedla.

Tu velja predvsem gola resnica, v kolikor je ta že znana, popolnoma ločiti od brezmiselnega govoričenja raznih poročevalcev in teoretikov.

Le ako ima človek že gotovo podlago, potem lahko sklepa in obravnava razne točke, okrog katerih se suče vsa skrivnost. V torek zvečer sta me naprosila pomoči polkovnik Ross, lastnik konja in pa policijski inšpektor Gregory, ki mu je vsa zadeva izročena v preiskavo.«

»V torek zvečer! In danes je že četrtek! Zakaj nisi že včeraj odšel?«

»Ker sem bil še v neki zmoti. Zdelo se mi je neverjetno, da bi ostal najimenitnejši dirjalec v oni pustinji dalj časa skrit. Včeraj sem še vedno pričakoval, da se bo našlo njegovo skrivališče in obenem mogoče dokazalo, da je tat konja tudi morilec Johna Strakerja.«

»Ko pa časopisje ni objavljalo danes zjutraj tozadevno nič drugega, kot aretacijo mladega Fitzroya Simpovna, sem rekel, da se mora tu kaj storiti in da je prišel čas, ko se tudi jaz lahko oprimem te stvari.

Bodi uverjen, Watson, da pri tem nisem izgubil ponepotrebnem včerajšnjega dne.«

»Torej si stvar teoretično že predelal?«

»Da, vsaj siguren sem v nekaterih točkah, da se vjemajo z resnico. Hočem ti jih našteti in pri tem računam tudi nate, ako ti povem, kako misel imam jaz o tej zadevi.«

Naslonil sem se v mehke blazine in kadil svojo smodko, medtem pa mi je Holmes našteval razne vzroke, ki so ga privedli do sklepa, da potujeva na kraj nesreče.

»‚Srebrožark‘,« reče Holmes, »je potomec slovečega ‚Isonomy‘ in njegovo življenje je ravnotako glasovito, kot ono njegove prednika. Konj je star komaj pet let, a je že svojemu srečnemu gospodarju pridobil vse večje nagrade pri raznih dirkah. Tudi častno darilo v Essexu mu je bilo po javnem mnenju že zagotovljeno. Sploh pa je »Srebrožark« ljubljenec športnega sveta in ni še nikdar varal upanja, ki je bilo stavljeno v njegove zmožnosti. Točasno so stavljene menda zopet ogromne svote na tega konja. Samoobsebi je torej umevno, da je mnogo ljudi, ki bi jim bilo zelo ljubo, da se onemogoče tekmovanje »Srebrožarku« prihodnji torek na dirkališču.

Tudi v Kings Pylaindu, kerj ima polkovnik Ross svojo konjarno, so bili prepričani o tem mnenju in se je storilo vse, da se prepreči vsaka sovražna namera napram tej plemeniti živali.

John Straker je bil v službi polkovnika Rossa preje pet let kot tekmovalni jahač njegovih konj, a ker je postal pozneje predebel in pretežak za tekmovanje, ga je obdržal Ross v službi nadkonjarja. To službo je opravljal že sedem let. Ves čas pa je bil vdan in zvest svojemu gospodu. Služba njegova ni bila težka; oskrbovati je imel štiri konje, a zato je imel prideljene tri hlapce. Eden izmed hlapcev je čul ponoči pri konjih, dva sta med tem časom lahko spala. Vsi trije pa so bili tudi zvesti in zanesljivi možje.

Straker je bil oženjen in je stanoval v mali pristavi, oddaljeni od konjarne kakih dvesto

MAROKO.

Pariz, 8. oktobra. Včeraj je sultan Abd el Azis v Rabatu sprejel francoskega poslanika iz Tangerja, Regnaulta. Regnault je apeliral na sultana, naj podpira prizadevanja francoske vlade v smislu algeziraške pogodbe. Sultan je obljubil, da bo izvedel algeziraške pogodbe. Regnault je sultanu izročil veliki križ častne legije.

Casablanca, 8. oktobra. Drugi sultan Muley Hafid baje zbira drugo vojsko pri Settatu. Drude bo 9. t. m. rekognosciral Sidi Mumen.

»Sveti« sinod.

Peterburg, 8. okt. »Sveti« sinod je izdal ukaz, v katerem prepoveduje vojakom in podčastnikom med službeno dobo pristopiti k drugi veri.

Dnevne novice.

+ **Ustanovni shod »Kmečke zveze«.** V nedeljo, dne 13. t. m. bode v Kamniku v Kamniškem domu popoldne ob 3. uri ustanovni shod za dekanijo Kamnik in kraje Zalog ter Lahovče. Govoril bode državni poslanec dr. Krek.

+ **Cikorijaši.** Liberalni listi priobčujejo: »Gosp. Ivan Jebačin, trgovec in tovarnar v Ljubljani, je iznova izkazal »Društvu slovenskih književnikov in časnikarjev« svojo dejansko naklonjenost, podarivši društvu zopet 50 kron. To je že letos četrti nenavadno velikodušni dar imenovanega rodoljuba. Svoje hvaležnosti mu ne more društvo izkazati drugače, kakor da priporoča zavednemu slovenskemu občinstvu, posebno pa vsem narodnim trgovcem po Slovenskem, njegove izborne kavine surogate, predvsem priljubljeno njegovo cikorijo, ki nosi znamko zvezdne in Ciril-Metodove cikorije.« — Ta cikorija je konkurenca cikoriji, ki se prodaja v prid »Ciril in Metodove družbe« in vendar jo liberalni listi kričavo priporočajo. Zakaj — pojasnjuje zadostno dobesedno ponatisnjena notica iz liberalnih listov. Cikorijaši! Slava društvu slovenskih cikorijašev!

+ **Krščansko-socialno gospodarstvo.** Kako leži liberalcem v želodcu dr. Lueger in kako strahovito zabavljajo čez nižjeavstrijski deželni zbor, kjer gospodarijo krščanski socialci, je splošno znano. Ker drugače ne morejo, se lažejo, kako silno je zadolžen Dunaj in cela dežela. Zdaj pa izkazuje računski zaključek mestne občinske uprave dunajske za leto 1906 5,873.000 kron — prebitka! To je liberalce strašno poparilo, ker jim je prebitek v občinah, kjer gospodarijo oni, čisto neznani pojm, kaj še, da bi prihranili kar cele milijone. Leta 1906. so mestna podjetja izplačala mestnim blagajnam devet milijonov kron! Liberalni »Fremdenblatt« je bil še toliko pošten, da je o tem napisal uvodni članek. Ob priliki otvoritve bolnišnice za blazne in živčnobolne za celo Nižjeavstrijsko so celo francoski listi pohvalno omenjali «ero Karola Luegerja«. Blaznica ima prostora za 2200 bolnikov, cerkev v njej je sezidana v modernem secesijskem slogu, za kar gre pohvala umetnikom, v prvi vrsti pa škofu Marschallu, ki se modernemu slogu pri cerkvi ni upiral. Umetniki zdaj škofa zelo hvalijo. Kar se tiče nižjeavstrijske deželne uprave, naj iz zadnjega časa omenimo le deželno električno napravo, ki goni med drugim tudi Pielach-železnico. Za zgradbo te velikanske naprave ima mnogo zaslug tudi opatija lilienfeldska. — Medtem pa, ko krščanski socialci delajo za blagor dežele, liberalci zabavljajo in prelivajo cele golide gnojnice, da bi škodovali prijateljem ljudstva. Zmeni se pa za njih nihče več, ker vzorno dunajsko gospodarstvo pozna in priznava že cela Evropa. Pariški mestni svet se je od dunajskega že mnogo naučil in ga v mnogočem posnema.

+ **Delavski shod v Gorici.** V nedeljo, dne 6. t. m. je obhajalo »Slov. katoliško delavsko društvo« v Gorici svoj občni zbor. Govorili so: dr. Dermastia o sklepih krščansko-socialnega shoda v Lincu; dr. A. Brecelj o pravkar ustanovljenem slovensk. stavbenem društvu v Gorici; dr. A. Pavlica o zgodovini delavskega društva, ki bo v prihodnjem letu praznovalo svojo desetletnico; Luka Dugar o društvenem blagajniškem stanju, ki se je pokazalo jako povoljno; Ivan Gorjup o društvenem življenju; Peter Krebelj o zavarovanju delavskih družin. Volitev, ki je sledila, je bila soglasna. Izvoljeni so bili v odbor: Ivan Gorjup, pekovski mojster; Franc Balantič; Štefan Krašček; Ivan Orel; Franc Blažica; Andrej Pavšič; Miha Medvešček, vsi delavci; Josip Trnovec, čevljarski mojster, Luka Dugar in A. Dermastia. Za namestnike so bili izvoljeni: Jakob Gril, pekovski mojster; Miha Pavlin iz Vrtojbe in Miha Brezigar iz Pevme. Za pregledovalce računov so bili izvoljeni: Karol Makuc, Peter Krebelj in Franc Novič. — Novi odbor naj čvrsto deluje, naj v kratkem ustanovi, kar mu je naročeno, tamburaški zbor, in naj vse potrebno ukrene za slovesno praznovanje društvene desetletnice, ki bo drugo leto. Morda bi bilo dobro in umestno, ko bi se ob tej priliki priredila v Gorici tudi letna velika skupščina S. K. S. Z.

+ **Katoliški učenjak.** Nedavno je dobil že tretji doktorski diplom katoliški duhovnik in privatni docent na graški univerzi g. dr. Ivan Ude. Ude je bil rojen 1874. v Sv. Kancianu na zgornjem Koroškem, semenišče je dovršil v Gradcu. Prvi doktorat teologije si je pridobil v Rimu, priznan pa je bil ta doktorat l. 1903. tudi v Avstriji. Od l. 1901—1902 je služil za kaplana v Fernitzu na Štajerskem. Nato je prišel za prefekta na deško semenišče v Gradcu in ta čas porabil za obširne študije. Študiral je naravoslovje in moderno modroslovje. L. 1905 je postal privatni docent za bogoslovje. Koncem poletnega semestra 1907 je Ude postal doktor modroslovja na podlagi dveh del: »Monistische oder teleologische Weltanschauung« ter »Beiträge zur Anatomie und Histologie der Süsswassertrikladen«. Rigoroz je napravil iz zoologije kot glavni in botanike kot postranski predmet. Graškim dijakom so dobro znana javna predavanja Udova na vseučilišču. Mož, ki je dosegel tri doktorske diplome, je sin preprostih starišev; njegov oče je šolski voditelj v Sv. Margareti na zgornjem Štajerskem. Ude je v znastvenem svetu že znan po svojih filozofskih publikacijah . Vrlemu mlademu učenjaku - duhovniku, znanemu tudi slovenski katoliški akademiški mladini, obilo uspeha in prisrčne častitke!

+ **Iz Lesec.** Devetindvajset Leščanov z županom na čelu je izročilo železničnemu načelniku protest proti napisu »Lees—Lesce«, ker žali Slovence nemški napis na prvem mestu.

+ **Istrski Hrvati-liberalci.** »Tagespost« od 9. t. m. priobčuje iz Vodnjana dopis, kjer se huduje na ondotne italijanske krščanske socialce, ki so napodili 6. t. m. neko italijansko liberalno društvo iz Pulja. Na to pripominja »Tagespost«, da je taktika italijanskih krščanskih socialcev v Istri povsod ta, da rajše podpirajo hrvatsko »liberalno narodno stranko«, kot lastne italijanske brate. — Dočim so dozdaj veljali istrski Hrvati in njihovi zastopniki v deželnem in državnem zboru za najhujše klerikalce in so jih Italijani in Nemci vedno grdili z »nazadnjaškimi konservativci«, so zdaj nenadoma proglašeni za liberalce. Nam se to ne zdi čudno, ker zastopniki vernega istrskega ljudstva na Dunaju res sedijo skupaj z načelnikom tiste stranke, ki v »Narodu« od 8. t. m. sramoti vnovič papeža in »silabus« označuje za že zdavnaj premagano stališče. Istrani — ali vam je prav, da vas zdaj nemški listi proglašajo za liberalce?

+ **Dalmatinski deželni zbor. — Nova volivna pravica za Dalmacijo.** V dalmatinskem deželnem zboru je poslanec Biankini ironično razpravljal o poljedelskem programu, ki ga je predložila vlada, češ, da je to prava Rembradtova slika, na kateri niso zanemarjeni niti najnujnejši detajli. Na tej sliki se vidi Kavkazka ovca Karakul, yorkstirska pasma, kokoši, živina itd., vse lepo naslikano. Pa on ne veruje v vse to. Pač pa je nenadna skrb vlade za Dalmacijo dokaz, da so zmagale neprestane tožbe o zapuščenosti Dalmacije. Graja velike globe, ki jih nalagajo kmetom zaradi gozdne postave. Za leto 1908 je zopet v proračunu 50.000 K gozdnih kazni za kmete in 4000 do 5000 dni, ki jih bodo kmetje morali presedeti v zaporu zaradi te postave. Predlaga, da se vse te kazni črtajo. Priroda se ne da izsiliti in zakon se mora ozirati na potrebe kmečkega ljudstva. Gozdarstvo ne sme zatreti živinoreje, zlasti zdaj ne, ko se meso tako draži. Vlada naj bi branila starodavne pašne pravice in drvarjenje v Bosni-Hercegovini, ki ga sarajevska vlada nasilno zatira. Gozdarski organi v Dalmaciji ne znajo niti hrvaško, vkljub temu, da imajo Hrvatje svojo gozdarsko akademijo. Čemu tujci jemljó kruh domačinom? Vladno izvestje naj bi podalo celotno sliko poljedelske politike v deželi, osobito o vinoreji. Posebno se naj proučujejo razne vrste trt in adaptacija ameriške trte. Francoska je v Tunisu priredila velik nasad trt iz vseh krajev sveta, a Dalmacija, najvinorodnejša dežela monarhije, ni tam zastopana. Dalmaciji manjka tudi statističnega urada. Predlaga tudi ustanovitev dveletnega poljedelskega tečaja v Blatu na otoku Korčuli. Protestira proti kratki dobi deželnozborskega zasedanja. — Posl. Prodan se pritožuje, da je izredna svota 2 milijona kron za povzdigo dalmatinskega gospodarstva premajhna. To pride na glavo samo 1 vinar! Pravijo, da je reška resolucija prisilila vlado, da je odprla svojo blagajno. A če bi dunajska vlada bila reško resolucijo smatrala za resno, ne bi bila dala ničesar, ampak jemala! Vlada se je ozrla na Dalmacijo pod pritiskom javnega mnenja. Govori proti gozdnim globam in protestira proti temu, da je sedež parobrodnega društva v Trstu. V desetih letih se odloči usoda dualizma, in do tedaj si mora Dalmacija ustvariti položaj, da se reši sedanjega robskega stanja. — Posl. Marović zahteva, da vlada v Dalmaciji pomaga, da se ustvari velika industrija. Meščanstvo se pritožuje nad draginjo mesa, ljudstvo pa trpi vsled pomanjkanja žita. Bosenski organi delajo z dalmatinskimi drvarji slabše kakor Turki. Izseljevanje je velikansko. So vasi, v katerih ni nobene rodbine, ki ne bi žalovala za kakim »amerikancem«. Vlada se je zbudila iz stoletnega spanja, nadejati se je, da popravi škodo, ki jo je naredila Dalmaciji skozi stoletja. Predlaga poljedelsko šolo v Sinju ali vsaj dveletni poljedelski tečaj. Deželni zbor naj se večkrat skliče. — Vladni zastopnik Golf se neče prepirati, čegav otrok je gospodarski program vlade, zadostuje mu, da ga deželni zbor sprejme. Brani bosensko vlado, obljublja ureditev reke Cetine in hudournikov. Tujci se imenujejo, če manjka domačih prosivcev. Vlada je ustanovila 9 štipendij za dijake, ki se hočejo posvetiti gozdarstvu. Obravnavajo se razne lokalne stvari. Poslanec Milić predlaga resolucijo, da se Kvarnerski otoki združijo z Dalmacijo. Tresić se pritožuje, da šolske čitanke škodujejo hrvaškemu čuvstvu mladine. Biankini govori za povzdigo ljudskega šolstva, ker je v Dalmaciji samo 21% oseb, ki znajo pisati. Predlaga ambulantne tečaje za analfabete. Sprejet je proračun, ki izkazuje 1.974.851 K izdatkov in 562.647 K pokritja. Ostanek se pokrije z dež. dokladami. Biankini protestira, da bi se opustil zavod sv. Jeronima v Rimu in se mesto tega dale Hrvatom štipendije. Pravi, da so to intrige avstrijske vlade, ki ima za poslanika pri Vatikanu fanatičnega Madjara. — Dr. Trumbić poroča o volivni reformi. Odsek predlaga, da se po splošni in enaki volivni pravici razdeli dežela v 15 volivnih okrajev, od katerih voli vsak tri poslance, in vsak volivec more voliti samo dva kandidata in dva namestnika. Predlaga, da se takoj preide k drugemu branju. — Deželni odbornik Katnić predlaga, naj se predloga o volivni reformi odstopi deželnemu odboru, in temu se naj naroči, da ako vlada ne opusti svojega nasprotovanja proti splošni in enaki volivni pravici, deželni odbor izdela nov načrt, po katerem se odpravijo vsaj nekatere določbe in dobe tudi oni sloji, ki so bili doslej izključeni od volivne pravice, primeren vpliv na deželni zbor. S tem se stori odločen korak na poti do splošne volivne pravice. Predlog se sprejme z glasovanjem po imenih. — Ko se še nekaj predlogov sprejme, zaključi predsednik dr. Ivčević deželnozborsko zasedanje s trikratnim »živio« na vladarja.

+ **Železniške tarifne določbe odločujejo v jezikovnih vprašanjih.** Iz Celovca se nam piše: Dne 24. septembra 1907 pritožila se je »Družba sv. Mohorja« pri železniški direkciji v Beljaku, da se letos na tovornem kolodvoru v Celovcu ne sprejemajo tovori s slovenskim voznim listom. V vozni list se je napisalo, da se pošiljajo »bale«, kakor se je pisalo doslej vsa leta, a načelnik postaje je tirjal, da se napiše nemški. Danes (7.) odgovorila nam je beljaška c. kr. direkcija: **»Tirjatev urada v Celovcu odgovarja določbam tarifa, ker je Celovec v nemškem delu Koroške, in je slovenski jezik le na južni strani od Drave, ozir. Vrbskega jezera običajen (landesüblich).«** — Taka je nemškonarodna nestrpnost! Postava določuje, da se sme rabiti **v deželi običajni jezik,** a pri teh uradnikih je južno od Drave Koroška druge vrste, v Koroški prve vrste pa slovenski jezik ni običajen. Železniško osobje nastopa dan na dan drznejše. Zob za zob! **Naj gospodje dobe primeren odgovor z dostojnega mesta!**

+ **»Slovenska Matica«.** Z zadnje seje »Slovenske Matice« smo dobili še naslednje poročilo: Predsednik prosi odbornika g. dr. Ivana Tavčarja, da referira o zadevi Knez—prof. Jesenko—Matica. Prof. Jesenko zahteva izročitev ene tretjine delnic Narodne tiskarne, ki jih je doslej vživala Matica, in povračilo, oziroma valuto realiziranih kuponov od 1891. leta počenši, do vštetega 1905. leta od 12 1/3 deležev v iznosu per K 1110·—. Po daljši debati, katere se udeleže gg. Milčinski, dr. Ušeničnik, Sušnik in dr. Detela, se sklene, da se vseh 37 akcij izroči g. Tavčarju v svrho, da jih vroči gg. legatarjem, odkloni pa se povračitev realiziranih obresti. Tajnik poroča, da je c. kr. deželna vlada z dopisom dd. 8. avgusta t. l., št. 13.277, nakazala od c. kr. ministrstva za uk in bogočastje z odlokom z dne 24. aprila 1906, št. 11.631, zagotovljeno letno podporo v iznosu 1000 K. Poziv na nabiratelje krajepisnih imen po slovenskem časopisju, naj pošljejo svoje zbirke, je imel neznaten uspeh. Predsednik stavi predlog, da se za društvene hrvatske ude še letos izdaj slovensko-hrvatski slovarček, ki ga je sestavil g. profesor Koprinski in ki sta ga aprobirala in razširila on in odbornik g. prof. Perušek. (Sprejeto.) Prošnji dveh ljubljanskih knjigovezcev za vezavo društvenih knjig se odklonita. »Društvu slovenskih profesorjev« se prepusti druga društvena soba v uporabo. Za tekoče leto je poravnalo udnino 1326 in za leto 1908 10 udov. Od zadnje odborove seje je nanovo ali vnovič pristopilo društvu 121 udov. Knjižnici je prirastlo 162 knjig, zvezkov in časopisov.

Umrl je princ Alfred Liechtenstein, član gosposke zbornice in vitez zlatega runa. Pokojni je bil kakor njegov vrli brat Alojzij, deželni glavar nižjeavstrijski, odločen katoličan. Glasilo štajerske nemške veleinteligence »Tagespost« pokojnika, nad katerim se še ni

---

korakov. Bil je brez otrok in živel s svojo ženo v prav dobrih razmerah. Kraj je samoten, le v oddaljenosti pol mile je nekaj vil, namenjenih za izletnike in bolnike, ki bi iskali v svežem zraku dartmorskem okrepčila. Mestece Taristock leži kake dve milji zapadno; onstran močvirja pa v enaki oddaljenosti velika konjarna mapletonska, last lorda Backwaterja. Tamošnji nadzornik se imenuje Silas Brown. V vsaki drugi smeri je močvirje pusto; tupatam se zadrži kaka ciganska druhal v tej samoti ter potem zopet izgine.

Tako nekako so bile stvari zadnji ponedeljek zvečer, predno se je zgodila nesreča. Ko so bili ta dan konji odpravljeni, je zaklenil hlapec, ki je imel čuti noč v hlevu, vrata, dva pa sta šla k večerji v pristavo. Ob deveti uri je prinesla temu hlapcu dekla Edita Bakster večerjo, obstoječo iz pečene skopčevine. Pijače pa ni smel čuječi hlapec piti druge, kot čisto vodo, in to je imel v hlevu.

Pot od pristave pa do konjarne je bila izpeljana čez močvirje in ker je bilo že popolnoma temno, je dekla vzela s seboj prižgano svetilko. V oddaljenosti približno trideset korakov od konjarne stopi nenadoma k njej moški, ki je bil po obleki soditi boljšega stanu. Opravljen je bil v sivo obleko, imel je golenice in na glavi čepico. V roki je držal težko, okovano palico. Kar se je dekli najbolj čudno dozdevalo, je bil njegov zelo bledi obraz in pa boječe obnašanje; po njenih mislih je bil star nad trideset let.

»Mi-li morete povedati, kje sem?« vpraša deklo. »Mislil sem že prenočiti v tem močvirju, ko sem ugledal vašo svetilko.«

»Nahajate se popolnoma v bližini konjarne v Kings Bylandu,« odgovori mu dekla.

»Je-li to možno? Prava sreča za-me! — Reklo se mi je, da stanuje v konjarni le en hlapec; mogoče ste mu prinesli ravno večerjo? Mislim, da ne bodete preponosni, ako vam ponudim za malo uslugo dobro napitnino? Hočete li izročiti ta listek danes zvečer hlapcu v konjarni?«

Dekla se je prestrašila tega človeka, ki jo je prosil zelo vsiljivo za to uslugo. Stekla je mimo njega proti oknu, kjer je navadno dajala večerjo hlapcem. Hunter, tako je bilo ime hlapcu, je sedel v mali sobici pri mizi. Ravno mu je dekla pripovedovala o dogodku, ko je stopil tujec sam k oknu.

»Dober večer,« izpregovori tujec, »rad bi govoril z vami nekoliko besedi.«

Dekla je prisegla na to, da je videla med tem, ko je govoril, v njegovi roki rob belega zavitka.

»Kaj iščete tu?« vpraša hlapec.

»Nekaj, pri čemur lahko tudi vi zaslužite lepo svoto denarja,« se je glasil odgovor.

»Vi imate tu dvoje konj, ki bodeta tekmovala za prvo darilo v Wesexu, »Srebrožarka« in »Bayarda«. Povejte mi resnico, je li res, da je »Bayard« »Srebrožarka« pri poizkušnji prehitel za sto metrov in da hočete staviti vsi na »Bayarda«?«

»Vi ste torej nesramen slepar,« zavpije Hunter. »Počakajte nekoliko, pokažem vam, kako se pomenimo v Kings Pylandu s tako sodrgo.«

Skočil je urno iz sobe v hlev, da odklene psa.

Dekla je zbežala, a na begu se je še ozrla nazaj in videla, kako se je tujec nagnil skozi okno v sobo.

Ko je prišel takoj nato Hunter s psom iz hleva, ni bilo o tujcu nikakega sledu več, akoravno ga je iskal okrog konjarne.«

»Je-li hlapec, ko je prišel s psom iz hleva, zaprl tudi vrata za seboj?« vprašam jaz Holmesa.

»Prav dobro, Watson, izvrstno,« je zamrmral Holmes. »To se je tudi meni dozdevalo zelo važno in povprašal sem zato včeraj brzojavno v Dartmoor o tej stvari. Hlapec je zaprl vrata, ko je šel ven, a okno je premajhno, da bi zamogel zlesti skozi to v sobo odrašen človek.

Hunter je nato čakal, da sta prišla iz pristave oba tovariša in je nato obvestil o tej zadevi svojega gospodarja. Starker se je sicer jezil, toda vedel ni, kaj naj stvar pomenja. Neka negotovost pa ga je vendarle mučila, kajti ko se je njegova soproga ob eni uri ponoči prebudila, ga je videla, da se oblači. Na njeno vprašanje, kam gre, ji odgovori, da mu skrb za konje ne pusti mirovati in da hoče iti v konjarno gledat, ako je tam vse v redu. Slišala je, da dežuje in prosila moža, naj ostane doma, a zaman. Oblekel si je še deževno suknjo in je odšel. Ko se je prebudila zopet ob sedmih in moža še ni bilo doma, se je urno opravila, je poklicala deklo in šla v konjarno. Vrata so bila odprta, notri je sedel Hunter sključen na stolu in popolnoma omamljen, hlev, kjer je stal »Srebrožark«, pa je bil prazen, in o Starkerju nikakega sledu. Poklicala je vse konjske hlapce; nikdo izmed njih ni slišal ponoči kakega šuma. Hunter je moral biti z močnim praškom omamljen, ker se še potem, ko so ga prebudili, ni skoraj nič zavedal. Pustili so ga spati dalje. Soproga Starkerjeva, dekla in oba hlapca sta pa šla med tem časom iskat gospodarja. Imeli so še vedno upanje, da se vrne, menili so, da je jahal že na izprehod in prišli so med tem na bližnjo višino, odkoder se je videlo po celem močvirju. Starkerja ni bilo treba dolgo iskati. Komaj četrt milje daleč od hleva je ležal v mali globeli — mrtev. Črepinjo je imel prebito z nekim težkim orodjem in na stegnu je imel dolgo rano, ki mu je bila zadana z ostro stvarjo.

Najbrže se je Starker branil proti svojim napadalcem kolikor je mogel, kajti v eni roki je držal mal nožiček, ki je bil ves krvav, v levici pa je stiskal rdeče in črno pisano kravato, ki je bila po izjavi dekle last onega tujca. Ko se je prebudil Hunter iz svoje omamljenosti, je potrdil tudi on izjavo dekle. Po njegovem mnenju mu je oni tujec skozi okno natresel vspavalnega praška v jed z namenom, da bi bil hlev brez nadzorstva. Kar se tiče konja, so dokazovali vtisi kopit na prostoru, kjer je ležal mrtvec, da je bila tudi ta žival med bojem prisotna. A od onega jutra naprej ni bilo o konju več sledu, in akoravno je razpisana zanj velika nagrada in so že ciganje napeli tudi vse moči, da najdejo žival, vendar se dosedaj še ni posrečilo izslediti »Srebrožarka«. V ostali večerji hlapčevi so se še našli ostanki zmletega opija, med tem ko so vžili v pristavi tudi to jed in ni nikdo čutil kakih nasledkov v oni noči.

To so kratke, gole poteze vsega dogodka brez posebnih dodatkov, ki so znane dosedaj javnosti.

Hočem ti našteti še razne policijske odredbe. Inspektor Gregory, ki ima vso stvar v rokah, je sicer zelo zmožen uradnik, a primanjkuje mu popolnoma živa domišljija. Prvo, kar je storil, je bilo, da poišče onega tujca, ki je padal ves sum nanj. Tega najti ni bilo težko, znan je bil skoraj v vsej okolici. Njegovo ime je Fitzroy Simpson in je član ugledne, izobražene rodbine. Zapravil je vse svoje premoženje pri raznih konjskih dirkah in se preživlja sedaj z dohodki službe, ki jo ima v pisarni londonskih klubov.

Ko so ga aretovali, je priznal radovoljno, da je bil v Dartmooru in hotel poizvedeti kar natančnejšega o konjih v Kings Pylandu in obenem tudi o dirjalcu »Desboroughu«, katerega je imel v oskrbi Silas Brown v mapletonski konjarni.

Tajil tudi ni svojega dejanja oni večer in je priznal, da je želel le poizvedeti, nikakor pa ni imel slabih namenov. Ko so mu po

zgrnila zemlja, zmerja, da je bil »roženvenski brat in fanatičen poneumnjevavec ljudstva«. Kakor se vidi, dela »Tagespost« pridno konkurenco »Grazer Tagblattu«. Za ta rekord jo ne zavidamo.

+ **Za regulacijo Soče** se vrše v Gradiški konference, ki se jih udeležujejo zastopniki vojnega, poljedelskega, notranjega, trgovskega ministrstva, tržaškega namestništva in goriškega deželnega odbora.

— **Huda nesreča.** V Krkavce (Istra) pripeljala sta 32 let stari mladenič Anton Grison in njegov mlajši brat Ivan iz Kopra prazen špiritov sod, da bi ga porabila za vino. Hotela sta videti, je-li sod znotraj čist, zato naj bi gledal mlajši brat v sod pri vehi, a starejši vtaknil gorečo svečo skozi čepnico. Ko ta to stori, se v sodu vname in sod se razleti s strašnim pokom. Dno soda je priletelo s tako silo v glavo Antonovo, da mu je prebilo črepinjo, kri mu je tekla iz ušes, nosa in ust in ubogi, pošteni mladenič je eno uro po nezgodi izdihnil, ne da bi prišel poprej k zavesti. Mlajši brat pa je bil samo lahko poškodovan na čelu.

— **Želimlje.** Nedeljska povodenj je tu silno razdevala. Po vasi so odnešeni vsi mostovi, več travnikov poplavljenih, pota razdrta; most pod Rebrijo je obvisel izpodjeden. Obe hiši sta bili napolnjeni z vodo pri S. Kramarju, drugod je vdrla v hleve. Zadnji čas je, da se regulira Želimljica. Poslanci, pomoč!

— **Kočevje pod vodo.** Deževje zadnjih dni je povzročilo, da je bil tudi del kočevskega mesta pod vodo. Okolica je bila podobna jezeru. Škoda je velika.

— **Strela je udarila** minulo nedeljo ob 1. uri zjutraj v žago g. R. Ferjančiča z Goč. Žaga je pogorela do tal, dočim je blizu stoječi mlin ostal nepoškodovan. Škoda znaša blizu 2000 kron in je deloma pokrita z zavarovalnino.

— **Pod vlak je skočil** na Reki neki Anton Repič. Stroj ga je raztrgal.

— **Avstrijska aristokracija** priredi v maju romanje k svetemu očetu v Rim.

— **Samoumor trgovca.** V Gradcu se je ustrelil trgovec Friedmann.

— **Mesečnjak ali samoumorilec?** V Trstu je 34 let stari natakar J. Krešek šel ponoči na streho hiše, v kateri je stanoval. Možu je izpodrsnilo in pal je na cesto, kjer je obležal smrtnonevarno ranjen.

— **20letnico djakovske katedrale** so slovesno praznovili 1. t. m.

— **Avstrijska plavajoča izložba na »Argentiniji«,** katero je organiziral tržaški trgovski muzej, odplove iz Trsta 31. t. m. ter ostane v Buenos Ayresu pet do šest tednov. Pri izložbi bo sodelovalo do sto avstrijskih trgovcev, med njimi nad 30 iz Trsta.

— **Slovensko gledališče v Trstu** se je otvorilo v nedeljo z Neihartovo burko »Prvi«. Posebno se je odlikoval g. Verovšek. Režija je bila izvrstna.

— **Roman 64-letne ženske** V Zagrebu je bil te dni obsojen v šestmesečno ječo pisar Ivan Tkalčević, ki je pred meseci prišel v Zagreb k 64 let stari Ani Czaloun, kateri je pripovedoval, da se je vanjo zagledal neki nadporočnik ter da jo hoče vzeti za ženo ter ji s to bajko izvabil okolu 14.000 kron.

— **Premeščen** je okrajni sodnik v Kanalu g. Al. Mašera v Gorico kot sodnijski tajnik.

— **Poročil se je** v Gorici g. Milan Šubic z gdčno. Zinko Demojcevo.

— **Umrl je** na Dunaju višji uradnik državnih železnic, Viktor Polli iz Gorice.

— **Svetovni jezik,** ki se z njim mučijo učenjaki že dokaj let, je sedaj vendar iznajden. Iznajditeljica je pisarna c. kr. okrajnega sodišča v Poreču. Legalizacijska klavzula v tem jeziku se na primer glasi: »Potvrduje se da gospa Franziska N. zena od Josipa iz Poreča je vlastnoročno podpisala tega deleza izbrisna izjava. Kancelarija od c. k. Kotarski sud u Poreču itd.« Kakor je videti iz tega vzgleda, je tudi interpunkcijsko vprašanje enostavno rešeno.

— **Trgatev na Goriškem.** Z Goriškega poročajo. Trgatev se je končala jako ugodno. Iz Brd in iz Vipavske doline poročajo, da je dala marsikateremu kmetu trgatev več nego je pričakoval. Pripetilo se je celo, da so dobili iz vinograda, iz katerega so pričakovali 9 ali 10 hektov, kar 18 do 20 hektov. Vina torej ne manjka v naših vinorodnih krajih. In dobro je tudi.

— **Poroke.** V ponedeljek se je poročila v Razdrtem pri Postojni gospica Klementina Gaspari, bivša učiteljica v Sežani, z gospodom Rudolfom Pretnarjem, c. kr. davčnim oficijalom v Bovcu. — V Vipavi se je poročila gdčna Mela Nosanova z g. Vaclavom Prorazilom, mag. pharm. iz Konjic.

— **Umrl** je v soboto v svoji rojstni vasi Oprtalj, umirovljeni voditelj ljudske šole v Trstu Ivan Vesnaver, v starosti 58 let.

— **Odvedeni otroci.** Znani zagrebški zobozdravnik dr. Evgen Rado ima s svojo ženo tožbo o ločitvi zakona. Sodišče je določilo, da pripadata začasno oba otroka, ki sta stara 5 in 7 let, ženi. Dne 8. t. m. je pa 5 mož odvedlo otroka Radovi z avtomobilom.

— **V zadevi Dragotina Freudenreicha** javlja včerajšnje »Hrvatsko Pravo«, da ga hrvaška deželna vlada še ni vpokojila, da pa tudi nima nič proti temu, da bi zopet angažovan Neki igralci da intrigirajo proti temu, da bi bil Freudenreich zopet angažovan na gledališču, na katerem je deloval četrt stoletja.

— **Umrl je** v Požegi ondotni veliki župan požeški Nikola pl. Jurković.

— **Ravnateljica** enorazrednice na Savi pri Litiji je postala dosedanja definitivna učiteljica na Vačah, gosp. Doroteja Dereani.

— **Državno podporo** 66.000 kron je dovolilo poljedelsko ministrstvo radovljiškemu in okoličanskemu vodovodu.

— **»Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Ambrusu«** se ustanavlja. Pravila je že potrdila vlada.

— **Povodenj na Barju** v ižanski okolici je taka, kakršne že ni bilo od leta 1889. Iška je odnesla večino žag in obrambnih jezov, kakor tudi most na Igu. Pri Tomišlju proti Brestu so poplavljena polja. Veliko šute je nanesla voda na polja.

Severni tečaj baje odkrit?

Vest, da se bo Amerikancu dr. Frideriku Cook posrečilo priti na severni tečaj, ni vzbudila samoposebi umevno velike senzacije le v geografičnih in metereologičnih krogih, marveč povoljni glasovi o rešitvi tega celo stoletje starega problema so izzvali presenečenje in strmljenje celega civiliziranega sveta. Cook pa ni svoje namere, napraviti ekspedicijo na severni tečaj, nikomur naznanil, pač pa je prišlo prošlo leto iz Amerike poročilo, da namerava Amerikanec F. A. Cook z ruskim odkrivateljem severnega tečaja Arctowskim napraviti poizkus z avtomobilom, ki ga je sam sestavil in tako prodreti do severnega tečaja. To idejo je zastopal pred vsem dr. Charcet, ki hoče podvzeti preiskovalno potovanje s pomočjo privezanega balona in primerno opremljenega avtomobila, ker ravna površina temu biciklju skoro ne bo mogla staviti na pot nepremagljivih težkoč. Vendar pa manjka tozadevnih izkušenj in mogoče je še vedno, da je Cook opustil svojo prvotno namero, da z avtomobilom odkrije severni tečaj, ali jo je vsaj preložil in hoče zdaj poizkusiti svojo novo iznajdbo po severotečajnem ozemlju. In zato je upravičeno mnenje, da se je Cook pridružil »Danski ekspediciji«, ki se je podala na pot pod vodstvom L. Mylins Erichsena koncem junija l. l., da preišče vzhodno in severno oba Grenlandije in se namerava vrniti še le koncem septembra bodočega leta. L. Mylius Erichsen je vsled svojih jezikovnih in etičnih preiskavanj grenlandskega Eskimo-prebivalstva v učeniaških krogih dobro znan in je na glasu kot resen in odločen raziskovalec, ki ima navado, da svoja raziskovalna potovanja tako pripravlja, da je njihov uspeh skoro zagotovljen. Ta ekspedicija, ki je sestavljena od 26 udeležencev si je tudi vzela za nalogo, da poizkusi na Grenlandiji vožnjo z avtomobilom in zraven tega ima še mnogo drugih znanstvenih ciljev v svojem programu, kakor kartografične posnetke, geologične študije, meteorologična opazovanja, hidrografična merjenja, zoologična, botaniška in etnografična preiskovanja tako, da bo ta družba imela pri tej ekspediciji dosti prilike za preiskušanje svojih zmožnosti. Dr. Cook se je morda priključil tej ekspediciji, katere naloga je tudi bila da preišče severni tečaj.

To domnevanje se zato zdi precej verojetno, ker je depeša, da je Cook odkril severni tečaj, oddana v Etahu, kraju, odkoder je l. 1902 prodiral tudi Peary do najsevernejše dostopne točke v teh krajih: Ellesmereland. Glasom depeše se je Cooku posrečilo prodreti od Ellesmerelanda naprej do tečaja samega. To domnevanje potrjuje tudi naslednje poročilo dr. L. Meckingsa o »danski ekspediciji«:

»Od vseh prehodov do polarnega ozemlja je ta, ki ga je izbrala danska ekspedicija najtežavnejši in dozdaj najmanj vporabljeni. Severno od Škandinavije n. pr. se topli golfski podmorski tok razteza daleč notri v polarsko vodovje in tako pusti prosto nezamrznjeno pot, da je mogoče prodirati brez večje težave do 80—82° in šele potem nastopiti pot na saneh po ledu. Na zahodni obali Grenlanda se neki odtok golfskega toka razteza daleč notri v baffinski zaliv, tako, da preiskovalci in lovci somov lahko brez težkoč prodirajo do 78—80° in se šele odtod začenjajo težave. Nasprotno pa je vzhodna obala Grenlanda, koder prodira danska ekspedicija, najnevarnejša, ker tu močni polarski tok žene ledene gore od severa daleč proti jugu. Le izjemoma more preiskovalna ladja pripluti do 77—78°, kakor l. 1905 ladja »Belgica«. Mogoče, pravzaprav zelo verjetno je, da se je to posrečilo lansko poletje tudi danemarški ekspediciji in da je visoko na severu zgradila postajo, odkoder napravlja posamezne pohode proti tečaju. Ekspedicija ima s seboj 100 grenlandskih severnih psov in nekaj izlandskih konjev. Pri tej ekspediciji se bodo držali načela, zgraditi kolikormogoče veliko postaj in posameznih pohodov ter samostojnih oddelkov. V preteklem poletju pa je iz Danske odšla še neka druga ekspedicija in sicer po zahodni obali grenlandski, da ustanovi na otoku Disco ob 70° biološko postajo. Domneva se torej, da je dr. Cook srečal to ekspedicijo ter z njo potoval do Etah, kjer je zadel na prvo dansko ekspedicijo in z njo prodrl do Ellesmerelanda. Morda je Cook odtod s svojim avtomobilom prodiral proti severnemu tečaju, pa se je seveda moral izogibati posebne vrste ledu, katerega je mogoče pasirati edinole s sanmi in še s temi težko. Mogoče pa je tudi, da je Cook srečal kakšen oddelek danske ekspedicije, ki je prišel nazaj do severnega tečaja in nato oddal depešo, da se je dosegel severni tečaj. Depeša je včeraj — 8. t. m. — dospela preko New Yorka v London in odtod v druge časopise, ki zdaj smatrajo Cooka za odkritelja severnega tečaja. Povrhutega je depeša ameriškega izvora in zato je treba precejšnje rezerve.

Štajerske novice.

š **»Družba sv. Cirila in Metoda «pod vodstvom radikalnega dijaštva.** Zadnjič smo že navedli značilen slučaj, kako hoče gospodariti liberalno dijaštvo v družbinih zavodih. Na Muti že sploh mislijo, da so oni gospodarji. Vprašamo slavni odbor, oziroma vodstvo, kako misli to, da bodo šole napredovale, če bode vsak liberalen radikalen dijak smatral za svojo pravico, povsod komandirati po družbinih zavodih in gospodarskih poslopjih. Na Muti so med počitnicami gospodje nadzorniki — radikalni dijaki zaporedoma hodili semintja po štiri do pet skupaj in naravnost drzno postopali po veži in obiskovali trgovca Kečeka. Ne zmenè se za prednico, je vendar drzno hoditi po tuji veži, ker po tej ni vhoda v Kečekovo trgovino, temveč naravnost s ceste. Zakaj so se zbirali vedno ravno pred durmi sester? Zakaj niso šli s ceste obiskovat gosp. Kečeka? Odgovor je kratek: hoteli so prednico, ki je bila dosedaj vedno zastopnica in oskrbnica družbe, le dražiti in ji nagajati. To je moško! Seveda, slavni odbor ne more takega početja niti prepovedati, saj je izvoljen po milosti liberalno-radikalnega dijaštva.

š **Nova posojilnica.** V župniji Dobova, ki obsega sedem občin, se je 6. t. m. ustanovila posojilnica Raifaiznovka, ki se pridruži Zadružni zvezi v Ljubljani. V načelništvo in v nadzorstvo izvoljeni možje dajejo poroštvo, da bo dobro uspevala. Slava ljudskemu organizatorju v savskem-poljskem okraju, dr. Benkoviču!

š **Za vpokojenje je prosil** višji davkarski oskrbnik v Ptuju g. Anton Stepic.

Koroške novice.

k **Koroški deželni zbor** je razpravljal v svoji včerajšnji seji o deželnem proračunu za leta 1907 in 1908. Deželne finance so zelo slabe. Davki se ne morejo več zvišati. Le drž. prispevki zamorejo urediti deželne finance. Proračun za leto 1907 izkazuje 4,904.049 K potrebščin, pokritje pa znaša 1,044.580 K. Primanjkljaj se pokrije z deželnimi nakladami, ki so proračunjene na 3,859.469 K. Za leto 1908 izkazana potrebščina s 4,782.034 K, pokritje pa znaša 4,214.943 K. Primanjkljaj znaša torej 467.397 K. Slovenski poslanec Grafenauer graja, ker ni manjšina zastopana po odsekih. Prejšnje čase so bile odsekove seje javne, Lahko smo se jih udeležili Zdaj tudi to ni več mogoče. Govornik urgira svoje predloge glede na regulacijo potokov, ki jih je vložil že pred dvemi leti. Govornik se pritožuje, ker se ne rešujejo slovenske vloge po deželnem odboru in deželni vladi. Deželni predsednik Hein je pozval poslanca Grafenauerja, naj mu naznani slučaje, da jih preišče. V podrobni razpravi je posl. Grafenauer grajal razširjeno ljudsko šolstvo na nepraktični podlagi.

k **Nevihta s točo** je divjala v nedeljo na Koroškem.

k **Samoumor.** Obesil se je v Heftu 5. t. m. 49-letni penzijonist Jakob Woltl. Revežu se je zbledlo.

k **Obsojeni celovški občinski svetnik.** — Okrajno sodišče je obsodilo celovškega občinskega svetnika Eckharta v globo 400 K, eventuelno v 14dnevni zapor, ker je rekel v razpravi o mestnih zemljiščih: Lahko je, da prihrani človek s 700 goldinarji plače v kratkem času 30.000 kron. Mestni cestni mojster Filip Robač je to obrnil nase, ker mu prepušča mesto kot beneficij mestne travnike in je tožil Eckharta. Proti obsodbi se je Eckhart pritožil, a vzklicno sodišče je potrdilo razsodbo okrajnega sodišča.

k **Obsojeni izzivač Slovencev.** Dne 5. majnika so imeli Slovenci v Železni Kapli vo-

---

kazali njegovo kravato, je obledel, a vedel ni, kako je prišla v roke umorjenega nadkonjarja. Obleka njegova je bila mokra in je torej dokazovala, da je bil v dežju na prostem, okov na palici pa se je tudi popolnoma strinjal z rano na glavi. A Simson sam ni imel na celem životu najmanjše rane, akoravno je bilo soditi po krvavem nožu, da je moral Starker vsaj enega svojih napadalcev raniti.

Tako, Watson, sedaj veš celo stvar in ako mi veš kaj pametnega pripomniti, storiš mi veliko uslugo.«

Poslušal sem ves čas pozorno svojega prijatelja; akoravno mi je bila stvar deloma že znana, vendar mi je pojasnil šele prijatelj ta dogodek bolj natančno.

»Bi li ne bilo možno, ko bi se Straker v bolesti zvijajoč se na tleh — sam ranil s svojim nožem?« omenim jaz.

»Ne le samo možno, ampak skoraj čisto gotovo,« odvrne Holmes.

»V tem slučaju bode pa ovržen tudi edini dokaz, ki bi pričal za Simpsona.«

»In vendar še sedaj ne vem, kako si razlaga policija celo nesrečo.«

»Bojim se, da nama bodo zoper vsako najino teorijo z raznimi razlogi ugovarjali,« mi reče Holmes.

»Policija meni namreč, da je Simpson natresel hlapcu opij v jed in prišel v noči, ko je bil prepričan, da vse spi, je prišel z ponarejenim ključem v hlev. Konju je dal še okrog glave uzdo, kajti tudi te manjka, in ga potem odpeljal čez močvirje. Med tem časom pa je prišel Straker, videvši hlevna vrata odprta in da manjka konja, je šel za tatom, ga dohitel ter da se je vnel med njima boj, v katerem je Simpson Strakerja z palico udaril po glavi, ne da bi ga zadnji z nožem ranil. Nato se je posrečilo ubijalcu konja spraviti v kako skrivališče ali pa se mu je konj iztrgal ter bega sedaj v pustinji semintja. — Tako misli policija o vsem dogodku in vkljub vsem svojim neverjetnostim je podobna ta ideja najbolj resnici. Kakor hitro pridem jaz sam na kraj nesreče, bodem samoobsebi umevno stvar prej natančno preiskaval; točasno pa ostaniva tudi midva pri tem kot policija.«

Šele proti večeru sva dospela v Tavistreet, ki leži sredi Dartmoora. Dva gospoda sta naju pričakovala na kolodvoru, en velik, svetlih las in enake brade ter ostrih svetlomodrih oči, drugi majhen, gibčen, fin gospod s kratko ostriženo brado.

Prvi je bil policijski inšpektor Gregory, drugi pa polkovnik Ross.

»Zelo me veseli, gospod Holmes, da ste vendar prišli,« reče polkovnik.

»Sicer je storil že vse mogoče gospod inšpektor, a jaz bi rad poizkusil vse, da maščujem smrt ubogega Strakerja in dobim nazaj svojega konja.«

»Ste li mogoče našli kak nov sled?« vpraša Holmes.

»Žalibog, napredovali smo le slabo,« odvrne inšpektor.

»Čaka nas voz,« je nadaljeval, »gotovo želite videti mesto uboja predno se stemni in med potjo se pogovorimo še natančneje.«

Kmalu nato smo sedeli vsi štirje v vozu in oddrdrali po ulicah starodavnega mesteca.

Gregory je govoril ves čas o uboju, medtem ko je Holmes stavil tupatam kako vprašanje gospodoma. Inšpektorjeva naziranja so se vjemala skoraj popolnoma z onimi, ki mi jih je navajal preje Holmes.

»Mreža se je že precej tesno ovilo okrog Simpsona,« je sklenil inšpektor svoj govor, »in jaz popolnoma nič več ne dvomim, da je izvršil zločin on; seveda pa priznam, da imam za to le te že znane dokaze, ki niso še jasni dovolj in ne pričajo neovrgljivo proti Simpsonu; lahko se najde kaka druga sled, ki nas privede do konečne rešitve te zamotane uganke.«

»In kaj je z Starkerjevim nožem?«

»Prišli smo do zaključka, da se je ranil sam pri padcu.«

»Moj prijatelj Watson si misli to tudi tako; torej spada krivda vedno bolj na Simpsona.«

»Seveda, kajti pri njem nismo našli ne noža in tudi ne kake rane. Vendar pa pričajo še drugi razlogi zoper njega, tako n. pr. njegovo zanimanje za konja, zastrupljenje hlapca, potem njegova težko okovana palica in — kravata, ki jo je imel mrtvec v roki. Kratkomalo, dokazov je skoraj dovolj, da pride pred sodišče.«

Holmes je zmajal z glavo.

»Spreten sodnik bi vso stvar ovrgel,« reče moj prijatelj.

»Čemu mu je bilo treba konja peljati iz hleva, bi mu li ne mogel prizadeti kake poškodbe v hlevu? Se je li našel pri njem kak ponarejen ključ? Kateri lekarnar mu je dal opij? In konečno, kje naj bi skril popolnoma tuj človek v tej okolici konja? Kako se glasi slednjič njegov zagovor, kar se tiče papirja, ki ga je videla dekla v njegovih rokah?«

»Pravi, da je bil bankovec za deset funtov. Našli smo tudi pri preiskavi v njegovi denarnici res tak bankovec. Sicer pa so neutemeljene vse vaše opazke. Okolica mu je znana, ker je bil v poletju dvakrat v Tavistocku. Opij je prinesel s seboj lahko iz Londona. Ponarejeni ključ je vrgel proč, kakor hitro ga ni več rabil. In konj leži že mogoče kje v močvirju ali v kaki drugi globeli vtopljen.«

»Kaj pravi o svoji kravati?«

»Priznava, da je njegova last, a trdi, da jo je ono noč izgubil. Medtem pa se nam je porodil še nov sum, ki nam lahko prinese dokaz, da je Simpson res konja odpeljal iz hleva.«

Holmes je postal pozoren.

»Našli smo tudi sledove, da je tropa ciganov v ponedeljek prenočevala komaj miljo daleč od usodepolnega mesta. V torek zjutraj pa o njih ni bilo več duha ne sluha. Ni li mogoče, da je bil sporazumljen Simpson s temi ljudmi ter je izročil konja njim, vedoč, da ga on ne more skriti? Mogoče imajo konja še cigani?«

»Nemogoče bi to ne bilo.«

»Cigane zasledujejo; tudi sem pustil preiskati vsak hlev in vsako poslopje deset milj daleč okrog Tawistocka.«

»Slišal sem, da ima v tem okraju še en posestnik konje dirjalce, in sicer prav v bližini.«

»Res je, in ravno te okoliščine ne smemo popolnoma zanemarjati. Dirjalec »Desborough« je bil drugi konj, na katerega je bilo mnogo stavljeno in ljudje v oni konjarni so imeli tudi mnogo zanimanja za izgin »Srebrožarka«. Silas Brown, ondotni konjar, je stavil visoke svote, in ta ni bil posebno nagnjen Stakerju. Sicer smo pa tudi tam hleve preiskali, a našli nismo nič, kar bi imelo z vso stvarjo kako zvezo.«

»Tudi ni znano nič, da bi imel Simpson z mapletonskim konjarjem kako zvezo?«

»Popolnoma nič.«

Holmes se je naslonil v vozu nazaj in pogovor je zastal. Nekaj minut nato obstal je voz pred prijazno, malo pristavo, krito z rudečo opeko, ki je stala tik ceste. V nekoliki daljavi od pristave je bilo še neko, podolgovato poslopje; druge stavbe pa, kolikor daleč je segalo oko, ni bilo opaziti. Le prav daleč so se videli zvoniki Tavistocka in zapadno kopa hiš okrog mapletonske konjarne. Izstopili smo iz voza, le Holmes je še slonel zamišljen v kotu; zrl je neprenehoma v daljavo.

livni shod. Po shodu je izzival Slovence izprevodnik Barbaritsch (!) in je vrgel prazen sod v gostilniška vrata. Pri glavni razpravi 31. junija so prisodili Barbaritschu petdnevni zapor. Barbaritsch se je pritožil, a vzklicno sodišče je razsodilo, da naj se Barbaritsch le pokori za svoje junaštvo v petdnevnem zaporu.

Znanost in umetnost.

Knjige, navedene v tem oddelku, se dobe v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* **Kmečka posojilnica.** Potovalni učitelj za kmetijsko zadružništvo na Štajerskem, g. Andrej Žmavc, je spisal in založil 80 strani obsegajočo knjižico »Kmečka posojilnica«, ki daje ljudstvu zlate nauke o snovanju Raiffeisnovih posojilnic. Knjižico razpošilja pisatelj po 1 K komad s poštnino vred. Ako naroči kdo (društva, zadruge, posojilnice, občinske uprave, knjižnice itd.) najmanj 10 komadov, zaračuna komad le po 90 vinarjev s poštnino vred.

Izpred sodišča.

Surovi sin. Dne 22. septembra t. l. dopoldne so sedeli v Golobovi gostilniški sobi France Učakar, kočar, njegova žena in sin France Učakar mlajši iz Prekarjev, med tem ko je posestnikov sin Lovrenc Gril s Podbrda v gostilniški veži sam pil steklenico piva. Ko je Učakarjeva mati silila svojega sina domov, je ta dvignil stol proti nji, ne da bi jo udaril. Gril je zato posvaril Franceta Učakarja mlajšega, nakar ga je ta večkrat z odprtim krivcem po glavi vsekal in mu še zadal nekaj drugih poškodb. Obdolženec pravi, da je ravnal v silobranu. Sedel bo zato dva meseca v ječi.

Staro sovraštvo. Janez Kavčič, posestnikov sin v Hlevenvrhu, kakor tudi njegov oče Janez starejši gojita staro sovraštvo do posestnika Janeza Žusta in sicer zato, ker je leta 1902 bil Janez Kavčič mlajši na eno leto težke ječe obsojen, ker je težko telesno poškodoval Janeza Žusta. Odkar se je vrnil Kavčič iz ječe, nima Žust pred njim miru. Tako je v družbi hlapcev Pavla Rastresena in Matevža Eržena dne 3. junija 1906 s koruzo fižolom in zeljem nasajeno Žustovo njivo poteptal. Letos dne 9. iaprila so mu ti trije razdejali kamenito škarpo in zmetali kamenje na cesto. Potem sta obdolženec in Eržen minulo jesen Žustu razdejala kolo in mu vrhtega še narezala kostanjeva drevesa. Kavčič mu je iz hudobije razrezal tudi štrange in vzel v družbi Eržena panj strdi. Ker ni imel Žust miru, moral si je pri okrajnem sodišču v Idriji pomoči iskati. Sodišče je pa Janeza Kavčiča ml. radi pomanjkanja dokazov oprostilo. Vsled novih naših dokazov, zlasti na izpovedbe sokrivca Eržena, dognalo se je, da so zaslišane priče Franc Mivšek in Anton Gantar po prigovarjanju obdolženca Kavčiča pred okrajnim sodiščem lažnjivo izpovedala, da ne vesta, kdo da je Žustu njivo pohodil. Po razpravi je plačal obdolženec Kavčič in umrli Janez Logar v zahvalo tem pričam žganja. Sodišče je obsodilo, in sicer: glavnega krivca Janeza Kavčiča ml. na sedem mesecev, Eržena na štiri mesece, oba v težko ječo, Mivšeka in Gantarja vsakega po štiri tedne in Raztresena na en teden zapora.

Tat pod tujim imenom. Že večkrat zaradi tavine predkaznovani laški delavec Otilio Truant znal si je pridobiti potni list na ime Angelo Bianchi. Pod tem imenom je dne 11. avgusta t. l. izmaknil mestnemu delavcu Antonu Jerašu, ko je zaspal na vozičku v neki veži na Starem trgu, iz žepa srebrno uro z verižico. V Laternmannovem drevoredu je prodajal kolo, vreden 150 kron, katerega je Mihi Grabitschu izmaknil. Obdolženec je v polnem obsegu krivdo priznal; obsojen je bil na pol leta težke ječe.

Hud pastir. Anton Dekleva, posestnika sin iz Prema, je znan kot fant hude jeze. Dne 23. avgusta tega leta je bil z Antonom Čutvotom na paši. Najprvo je udaril Čutvota z brinovo vejo dvakrat po glavi, nakar je vzel Čutva obdolženčev bič ter ž njim udaril Deklevo po nogah. Obdolženec je stekel za njim ter ga z nožem sunil v levo pobočje in ga lahko poškodoval. Dekleva pravi, da ga ni nalašč sunil, da se mu je to le po nesreči zgodilo. Sedel bo za to en mesec v ječi.

Ljubljanske novice.

lj **Iz telovadnice.** Ljubljanski telovadni odsek je v svoji včerajšnji seji izvolil pripravljalni odbor za »Zvezo telovadnih odsekov«. Telovadba starejših gospodov se prične prihodnji petek. Oni gospodje, ki se bodo te telovadbe udeležavali, se prosijo, da pridejo v petek zvečer ob 8. uri v telovadnico. V petek se ustanovi telovadni odsek v Kamniku. Iz Gornjegagrada pa poročajo, da žele, da se ustanovi še letošnjo jesen telovadni odsek.

lj **Umetnica gospa Verhunec ponesrečila na odru.** V Vratislavi se je na ondotnem mestnem gledališču na odru ponesrečila naša rojakinja gospa Verhunc, ko je predstavljala »Carmen«. Ko je v drugem dejanju skočila med dvobojevnika, dobila je s sabljo udarec, ki ji je zadal na glavi veliko rano. K sreči rana ni nevarna in umetnica je mogla, ko so ji rano zavezali, ulogo peti do konca.

lj **G. Anton Ekar,** bivši urednik »Mira«, je prevzel uredništvo »Nove Dobe« ter se preselil v Ljubljano.

lj **Tretji kongres jugoslovanskih književnikov in časnikarjev** bo skoro gotovo drugo leto v Ljubljani, ako se do tedaj razmere v Zagrebu oziroma na Hrvaškem ne izpremene. Letos kongresa ne bo.

lj **Ljubljanska kreditna banka** nam piše: Upravni svet Ljubljanske kreditne banke sklenil je v svoji zadnji seji razpisati dve ustanovi po 600 K za dijake slovenske narodnosti, ki bi hoteli po odlično dovršeni spodnji gimnaziji ali realki iti na češko-slovansko trgovsko akademijo v Pragi z obvezo, da po dokončanih študijah stopijo v službo Ljubljanske kreditne banke. V slučaju, da bi takih kompetentov ne bilo, morete se ustanovi podeliti tudi abiturijentom, ki so dovršili z odliko kako srednjo šolo v ta namen, da na trgovski akademiji v Gradcu ali na Dunaju obiskujejo enoletni trgovski kurz. — Ponudbe pošiljajo naj se Ljubljanski kreditni banki.

lj **Izredni občni zbor »Društvene godbe ljubljanske«** se vrši v petek, dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu hotela »Ilirije« in sicer radi tega, ker volitev odbora na zadnjem obč. zboru ni bila popolna. — Komur je mar obstanek godbe, naj se za kratek čas potrudi k izrednemu občnemu zboru posebno še, ker se namerava godba temeljito reorganizirati.

lj **Nov časopis.** Kakor se »Edinosti« iz Ljubljane poroča, prične v Ljubljani še tekom tega meseca izhajati nov slovenski tednik kakor oficiel. glasilo narodno-napredne stranke.

lj **Imenovanje.** G. Franc Unger, adjunkt državne železnice, je imenovan za blagovnega blagajnika pri c. kr. prometnem uradu v Ljubljani.

lj **Kaj je s stolpom cerkve sv. Jakoba?** — Danes se je vršil komisijonelni ogled stolpa cerkve sv. Jakoba. Konstatirale so se razpoke in da se je samostojno stoječi stolp vsedel, ne da bi sedaj pretila kaka nevarnost. Zabeležil se je natančno sedanji nivel ter se bo čez nekaj časa pogledalo v koliko in ali se bo sploh v dotičnem času stolp še kaj vsedel. Od takratnega izvida bode odvisna stolpova usoda.

lj **Umrl** je včeraj ponoči po kratki bolezni polkovnik 17. pešpolka Anton Brixy, star 53 let. Pogreb je bil danes popoldne ob 3.

lj **Hlad v »špehovki«.** Včeraj dopoldne sta po Miklošičevi cesti pohajale Ivana Minardova in znana vlačuga Julijana Treova, ki sta bile tako pijane, da sta se komaj držale po koncu med tem pa kričale tako, da je občinstvo drlo skupaj. Policijski stražnik ga je opozoril na mir in ker ni opomin na mir zadostoval, sta bilj aretovani. Med potjo sta ženski psovali stražnika z raznimi psovkami. Ohladile sta se v »špehovki«.

lj **V deželno bolnišnico** so pripeljali 67-letnega mešetarja Jakoba Korenčana, ki je v Spodnjem Logatcu padel po nekih stopnjicah in si zlomil levo nogo.

lj **Med ljubljanskimi peki** se je pojavilo gibanje, ki meri na to, da se popolnoma odpravi peka za stranke v pekovskih pečnicah. Če to dosežejo, bodo stranke prisiljene kupovati ves kruh pri pekih, vsled česar bodo nastavljali poljubne cene in bodo baš nižji, revni sloji pri tem najhujše prizadeti. Čuje se, da peki stremijo za tem, da se peka v domačih pečeh sploh prepove.

lj **Poveljnik** 87. deželnobrambovske pehotne brigade je postal polkovnik 27. ljubljanskega deželnobrambovskega polka Bruno pl. Schmidt.

lj **Provizorično vodstvo višje dekliške šole** je prevzel g. profesor Macher.

lj **G Matej Stergar** (Gruberjeve ulice št. 1.) nam je poslal sledeče s prošnjo, da objavimo: Vabilo k silno važnemu pogovoru v soboto, 12. oktobra t. l. in v ponedeljek, 14. oktobra, ob 7. uri zvečer ter v nedeljo 13. oktobra, od 10. uri dopoldne v gostilni »pri Dalmatincu«, Sodnijske ulice št. 4. Predmet: Boj za obstanek, olajševanje bremen osebnega življenja, pridobitev lastnega stanovanja, pomoč zoper draginjo živil, zavarovanje ali vračanje troškov — enako varno kakor za uboge, tako za premožne in bogate. — Gospod Matej Stergar je sklenil tudi izdajati nov list, v vabilu na katerega pravi: Veselo oznanilo! Bodisi duhovskega ali svetnega, visokega ali nizkega stanu, bogatin ali siromak, za vse enako dobra je najvišja, nepresegljiva vršitev na gospodarskem polju: vračanje, oziroma nazajdobivanje stroškov, to je vseh izdatkov! To pomeni toliko, kakor podvojenje dohodkov in je po svojih vsestransko dobrodelnih nasledkih najboljši način obračanja denarja, zavarovanja kapitala, neizmerne važnosti za vsakršno gospodarstvo (države, občine, družine), za vse producente, duševne in telesne delavce, obrtnike, trgovce, za vse konzumente, za vsakega zemljana! Vračanje vseh izdatkov je tako gotovo mogoče, kakor n. pr. zavarovanje življenja, kapitala i. dr. in se mora enkrat na zemlji uvesti, ako hočemo še kdaj boljše čase doživeti! To, za občni blagor, za vse človeštvo preimenitno načelo denarnega gospodarstva, vse pogoje in koristi življenja, vse ekonomične umetnosti: pridobitev lastnega stanovanja, pripravljanje najcenejših stanovanj, dobavo živil po najnižji (izvirni) ceni, korenito pomoč zoper draginjo, delo za vse, ki so brez posla, preskrblienje vseh delanezmožnih; nove vire denarnega prislužka za vsakogar, posojila brez mogočih izgub, zmanjšanje stroškov za polovico, zavarovanje vsakega človeka od rojstva počenši (da nihče ne umrje več, tudi najrevnejši berač ne, brez večje ali manjše zapuščine v gotovini), noben otrok brez dote, ženitvena sredstva za oboji spol, najboljšo skrb za uboge in dobrodelnost, pomoč v vsaki sili, rešitev eksistenc in reči, ki so v nevarnosti, izpolnitev vsake (pravne) želje, vzorno gospodarstvo (osebno, hišno, kmetijsko, narodno vz. g.) — vse take in enake naloge — koliko potrebnega in koristnega dela na gospodarskem polju! — razpravlja brez vsega političnega strankarstva popolno nevralni tednik: »Ljubezen — Vzorni Gospodar« zadevne nove, še nikjer obstoječe humanitarno-gospodarstvene družbe, zavode in naprave oživljajoč, na katere smo v resnici ves svet radoveden biti! Časnik stane do 31. decembra 1908 4 krone, do 30. junija 2 kroni. Za blagovoljno podporo s prijazno naročbo našega lista se vljudno prosi! V Ljubljani, dne 3. oktobra 1907. Upravništvo. Izdajatelj in glavni urednik: Matej Stergar, Gruberjeva cesta štev. 1.« — Program gosp. Stergarja je torej jako obsežen, in tudi koristen. Koliko je izvršljiv, se naj pomenijo pristaši tega programa na označenem sestanku!

Razne stvari.

Ruski bosjaški časopis. Maksim Gorki je uvedel v rusko slovstvo bosjaka, ki se je zelo hitro prikupil občinstvu. Mnogo jih je posnemalo Gorkija in javila se je cela literatura iz življenja klateževv in »bivših ljudi«. Ruska publika čita prav rada take novele. Neki ruski časnikar, je začel računajoč s temi simpatijami do bosjakov, izdajati »bosjaški časopis.« Sotrudniki tega lista so sami Gorkijevi junaki: bosjaki vseh vrst, berači, vagabundje, klateži in propalice. V listu objavljajo svoje spomine, izpovedi in pesmi. List je aranžiral tajne policiste po velikih mestih, da mu pošiljajo interesantne novine o racijah. Prinašal bo tudi slike lukenj in zločinskih skrivališč, portrete vagabundov in propalic. Vse mora biti interesantno in senzacionalno.

Pariški občinski svetniki v Berolinu. Šest pariških občinskih svetnikov je obiskalo Berolin. Izjavili so, da upajo na obisk Pariza zastopnikov nemških mest, ki jih bo sprejelo pariško prebivalstvo z veseljem.

Španska kraljeva dvojca pride 18. t. m. na Dunaj. Zvečer je gala pojedina v redutni dvorani, 19. dejener v Schönbrunnu in zvečer dvorni ples. Na Dunaju ostaneta španski kralj in kraljica do konca oktobra.

Znamenito arheološko odkritje. Ravnatelj meksikanskih arheoloških del, Leopold Batres je odkril ob priliki izkopavanja, ki ga je podvzel blizu Mehike, ostanke nekega druzega mesta V sobnem kotu neke zgradbe gorenjega mesta je našel vogelni kamen s simbolom kačje glave. Ko so kamen odvalili, so opazili pod njim galerijo s kamenitimi stebri. Po daljnem izkopavanju so odkrili celo novo mesto. Način gradnje mesta odgovarja popolnoma ruševinam nad njim. V gornjih ruševinah so našli prekrasne in izvrstno okranjene freske. Delo se nastavlja živo in pazljivo.

Zviti ponarejevalci denarja. Iz Budimpešte dohaja vest o senzacijonalnem odkritju. Neka mlada, zelo lepa gospa je prišla včeraj dopoldne v banko »Merkur«, da izmenja šest bankovcev po 500 lir. Blagajnik je elegantni gospej na mestu izmenjal italijanski denar v avstrijski, kar je naenkrat opazil, da so bankovci ponarejeni. Gospo so po tem odkritju zadržali v dotični dvorani, a sam upraviteli banke se je podal v madjarsko komercijonalno banko, da bankovce primerja z originalnimi bankovci. Ker tam niso imeli bankovcev po 500 lir, se je podal še v razne druge banke, a v vsaki banki so našli ponarejene bankovce po 500 lir, ki jih je tja prinesla ista gospa, kakor v banko »Merkur«. Gospo so prepeljali na policijo in tam je ona brez najmanjše vznemirjenosti izjavila, da ona ni niti slutila, da ima ponarejen denar. Na poti v Budimpešto se je baje spoznala z nekim »Adolfom«, ki jj je izročil nekaj bankovcev, da jih v raznih bankah menja v avstrijski denar. Govori se, da je prišla v Budimpešto cela četa internacionalnih ponarejevalcev denarja, ki so vse banke poplavili s krivimi, zelo spretno ponarejenimi bankovci.

Šivanka v srcu. Neki 23-letni mož je pri nakladanju drv začutil naenkrat močan zbodljaj nia levi prsni strani. Ko je stvar preiskal, je našel v suknji tretjino šivanke z ušesom ter spoznal, da se je pri pritisku odlomila in da je moral odlomljeni del tičati kje v prsih. Bolečine pri dihanju so ga napeljale, da je poiskal zdravnika, kateremu pa se ni posrečilo najti šivanko. Pojavljale so se omotice, njegovo stanje se je vedno bolj slabšalo, zato so ga pripeljali na kliniko v Jeno. Tu so zdravniki spoznali, da mora biti ranjeno srce, odstranili so bolniku nekaj reber, da je bilo srce vidno. Na srcu so našli dve veliki rani, prva je bila en, druga en in pol centimetra dolga. Obe rani so zašili, srce se je med tem delom parkrat ustavilo. Tak slučaj ranjenega srca je zelo redek, navadno je samo po en del srca ranjen, tu sta bila ranjena dva, poleg tega so bile rane že ognojene, tako, da so morali odstraniti pol litra gnoja. Iz tega slučaja spoznavamo, koliko more pretrpeti srce zdravega, mladega človeka.

Velikansko gobo so dobili te dni na otoku Kostelcu na Češkem. Tehtala je 6 kilogramov in je bila visoka 25 centimetrov.

Avstrijski častniki kot natakarji. V nekem hotelu v Newyorku je našel neki odvetnik iz Budimpešte tri nekdanje častnike, ki so služili kot natakarji. Baron Oton Tunkl, nekdanji nadporočnik pri ulanih, Oto Kornfeld, nekdanji artiljerijski nadporočnik in grof Saigoč, nekdanji huzarski nadporočnik, so morali radi dolgov zapustiti armado ter so se podali za kruhom v Ameriko. Pravijo, da so zadovoljni z novim poklicom ter da zaslužijo mnogo denarja.

Spomini kraljice Viktorije. Kraljica Viktorija je pisala več let svoje spomine. Prvi del teh spominov gre od 1837 do 1861 in bo izšel 10. listopada t. l. Kakor javljajo iz Lon-

---

Ko sem se dotaknil njegove roke, se je zdrznil in nato tudi izstopil.

»Oprostite,« je rekel polkovniku Rossu, »sanjal sem pri belem dnevu.«

A njegove svetle oči in prikrita razburjenost pričale so mi, ker sem ga že dobro poznal, da je skrivnosti na sledu, akoravno si nisem mogel misliti kako je prišel do tega že sedaj.

»Mogoče se želite takoj peljati naprej do mesta uboja, da si ogledate oni prostor?« je vprašal Gregory mojega prijatelja.

»Ne, rad bi ostal še nekoliko časa tu, da pridem v nekaterih točkah do čistega. Je-li mogoče Straker še tu?«

»Da, leži v zgornjem nadstropju, ker bo šele jutri mrtvaški ogled.«

»Kajne, on je bil že dalj časa v vaši službi, gospod polkovnik?«

»Seveda in bil je vedno zelo vesten, bil sem prav zadovoljen z njim.«

»Gotovo imate kak zapisnik o onih rečeh, ki jih je imel s seboj, ko ste ga našli mrtvega?«

»Reči, ki jih je imel pri sebi, so spravljene vse v sobi, ogledate si jih lahko tam.«

»To bi mi bilo zelo ljubo.«

Vstopili smo, ter sedli v sobi okrog mize, medtem pa je odprl Gregory kovinasto omarico in vzel vse stvari, ki jih je imel mrtvec pri sebi, iz nje. Bila je to škatljica s svečicami, do polovice napolnjen tobačni mehur, kratka pipa, srebrna ura z zlato verižico, svinčnik, pet zlatov, razni papirji in mal nožiček s slonokoščenim držajem, na katerem so bile besede »Weiss & Co., London«. Klina tega nožička je bila zelo fino brušena.

»Prav čuden nožiček,« reče Holmes, »po krvi soditi, ki je še na njem, je pač oni, ki ga je imel mrtvec v roki. Na tako orodje se moraš razumeti.«

»Nož je tak, kakoršen se rabi za krčne operacije,« odgovorim jaz.

»Mislil sem si takoj, da se rabi tak nož za zelo natančna dela. Neumljivo mi je, da je vzel v nočnem času s seboj tako orodje; saj se niti zapreti ne da, da bi se spravil v žep.«

»Ost je bila zavarovana proti poškodbi s koščkom parobka, ki smo ga našli poleg mrliča,« pripomni inspektor.

»Gospa Straker pravi, da je ležal ta nož v spalni sobi na mizi že nekaj dni in da ga je njen mož, ko je šel ono noč v hlev, vzel s seboj. To je sicer popolnoma neprimerno orožje za silobran, a bilo je edino, ki ga je imel oni čas pri sebi.«

»Že lahko mogoče. In kaj so ti papirji?«

»Tri pobotnice za sprejeto seno, eno pismo polkovnika Rossa, potem pa račun neke šivilje v znesku sedemintrideset funtov in petnaist šilingov od gospe Lesurier v Bondstreetu za Williama Darbyshira. Gospa Straker mi je povedala, da je ta Darbyshire menda prijatelj njenega moža in da so bila poslana večkrat pisma nanj tu sem.«

»Gospa Darbyshire je precej zapravljiva,« opomni Holmes, posamezne zneske na računu opazujoč. »Dvaindvajset gvinej je precej visoka svota za eno obleko. — No, in sedaj sem videl tu vse, lahko gremo na lice mesta, kjer se je izvršil umor.«

Ko smo stopili iz sobe, nam pride nasproti dama bledega obraza in objokanih oči; mislil sem si takoj, da mora biti soproga umorjenega.

»Ste jih li že dobili, gospod?« vzklikne in prime Gregorija zaupno za roko.

»Ne še, gospa; a prišel je danes gospod Holmes iz Londona, da nam pomore; storili bodemo, kar je v naših močeh.«

»Gospa Straker, ali niste bili vi pred kratkim na neki vrtni veselici v Plymouthu?« vpraša Holmes.

»Nikakor ne, vi se gotovo motite, gospod.«

»Mogoče? Prisegel bi skoraj na to, da sem vas videl; oblečeni ste bili v svetlosivo svileno obleko, okrašeno z nojevimi peresi.«

»Take obleke še nikdar nisem imela,« odvrne gospa.

»Tako? Potem sem vas seveda zamenjal. Oprostite mi,« reče Holmes in gre za Gregoryjem.

V kratkem času smo prišli do one globeli, kjer je ležal v torek zjutraj mrtvec z razbito glavo. Na robu te je raslo grmovje, na katerem so našli tudi Strakerjev plašč.

»Kolikor se vem spominjati, ni bila usodepolna noč veterna,« opomni Holmes.

»Ne, samo močno je deževalo.«

»Torej ni sapa vrgla plašča na grmovje, temveč ga je nekdo položil tja.«

»Ležal je povprek čez grmovje.«

»To je ravno velike važnosti. Tla so tukaj vsa poteptana gotovo je bilo že od ponedeljka naprej tu mnogo ljudi.«

»Mi smo položili le-sem veliko plahto in stali na njej.«

»To je bilo prav dobro!«

»S seboj imam tudi Strakerjev škorenj, Simsonov črevelj in »Srebrožarkovo« podkev.«

»Dragi gospod inspektor, vi ste ravnali res zelo previdno.«

Holmes je vzel vrečico, v kateri so bile shranjene omenjene stvari in je šel v globel.

Tam se je vrgel na tla, podprl glavo z obema rokama in pričel natančno preiskavati površje.

»Kaj je to?« je vzkliknil nenadoma.

Bila je napol zgorela svečica in že tako zamazana, da jo je bilo komaj spoznati.

»Ne razumem, kako sem mogel izpregledati kaj takega,« je rekel nevoljno Gregory.

»Saj je pa bila že tudi pogreznjena popolnoma v blato. Našel sem jo, ker sem jo iskal.«

»Kaj — vi ste že upali preje, da najdete kaj enakega?«

»Seveda — dozdevalo se mi to ni tako nemogoče.« (Dalje.)

dona, so dobili že mnogi vladarji kakor cesar Viljem II., cesar Franc Jožef, car Nikolaj in predsednika Roosevelt in Fallieres po en uzorec tega dela, iz katerega ne sme noben list pred 10. listopadom ničesar obelodaniti. To je šele prvi zvezek Viktorijinih zapiskov. Nastavljajo se in sežejo prav do smrti angleški roka, kdaj se nadaljni zvezki prično tiskati.

Japonska razstava. Iz Tokia poročajo, da se japonska vlada pripravlja na veliko izložbo, ki se naj otvori l. 1912. Izložba bo mednarodna in bo zavzela 100 hektarov zemlje.

Brezžični brzojav med Evropo in Ameriko. Kakor javljajo iz Londona, je rekel Marconi, da bo v treh tednih začel funkcionirati brezžični brzojav med Kap Bretonom (Nova Škotska) in Kliftonom (Irska), ker so odstranjene vse zapreke, ki jih je delala kanadska vlada. Marconi trdi, da se bode lahko odpravilo dvajset besed v minuti. Društva pomorskih kablov bodo znižala tarife, da se izognejo konkurenci brezžičnega brzojava.

Propadanje ciganskega jezika. Na Angleškem se je nanovo osnovalo društvo za proučavanje ciganskega jezika. Društvo izdaja časopis, katerega prvi snopič je nedavno izšel. Predsednik tega društva opozarja na to, kako se gubi čistoča ciganskega plemena zato, ker se morajo cigani prisilno prilagojevati zahtevam moderne države. Svoje nomadske in druge karakteristične običaje cigani vedno bolj zapuščajo in tudi lepi ciganski jezik se izpreminja naglo v navaden nergon, tako, da jezikoslovec, ki bi hotel ta jezik proučavati, skoro ne bo več našel cigana, ki bi govoril pravi ciganski jezik. Novoosnovani časopis bo imel za nalogo, da zbere gradivo za te študije.

Dunajski bančni sluge se pripravljajo na plačilni boj.

Kaz. Nemirovič Dančenko o modernem slikarstvu. Ruski pisatelj Nemirovič Dančenko hudo napada moderne slikarje v članku »Umetnost brez glave«. Posebej piše o monakovski »secesiji«. On pravi, da so Monakovo po pravici smatrali za nemške Atene, ali to je veljalo za prošlost. Monakovo je nekdaj dajalo ton nemški umetnosti, dvigalo in rušilo je reputacijo posameznih umetnikov. A danes! Nemirovič Dančenko pravi, da ni bil dalj časa v Monakovu, a ko je stopil zopet enkrat v hram umetnosti, se je začuden vprašal, kaj se je zgodilo z nemškimi Atenami?! Šel je skozi »Glaspalast« in »Secession« ter se je vrnil praznega srca. Našel ni nič novega, svežega in močnega. Našel ni niti ene slike, ki bi predstavljala veliko dramo dela, konvulzijo narodnega trpljenja ali kaj sličnega. Vse je brez glave in diši kakor po različnem cvetju. Z grozo se je vprašal, kam je izginila stara moč umetnosti. Kje je originelno delovanje. Kje poezija poleta do nedoglednih višin? Vsepovsod same brezmiselne banalne slike, ki spadajo v slaščičarno. Očitno se vsakdo čudi, da se je vsedel ponoči vampir na monakovsko umetnost ter ji, zastrvši jo s svojimi krili, izpil dušo in srce. Pustil je samo oči, da morejo gledati v to brezmiselno umetnost. Vsekako premalo laskavo za moderno umetnost!

Ivan Tolstoj in Poljaki. Bivši minister Ivan Tolstoj, ki kandidira v prvem petrogradskem okraju za dumo, očita kadetom, da niso v prejšnjih dumah ničesar ukrenili glede na ravnopravnost Poljakov, židov in drugih narodnosti v Rusiji.

Goljufije. V Podsusedu so te dni odkrili prebrisano četo goljufov, ki so prigoljufali do 6000 kron. Ta četa, ki ji je bil duša član rodbine znanih Sokačićev, je izkrivljala informacije o posestniških razmerah posameznih imovitih kmetov in jih potrjevala z občinskim pečatom ter je tako v kratkem času izvabila iz raznih bank, kolikor je dosedaj znano, 6000 kron gotovine. Zasledili so to sleparijo te dni, ko je banka poslala nekemu posestniku opomin o izvestju njegovega zemljišča in je on celo stvar prijavil. Takoj so odposlali komisijo, ki že tri dni preiskuje in jih je nekaj že prijela. Sokočić je izginil brez sledu.

Najnovejša slika Josipa Bužana. Te dni bodo izložili v izložbi »Bothe i Ehrmana« v Ilici v Zagrebu najnovejšo sliko nadarjenega hrvaškega slikarja Josipa Bužana »Pomlad«. Najnovejše Bužanovo delo spada med njegova najboljša dela in bo v umetniških krogih izzvalo brez dvojbe veliko pozornost. Slika stane 1500 kron.

Novi Köpenik. V Monakovem se je dogodil slučaj, ki zelo spominja na častnika Köpenicka. Vojak Jožef Iseken od 59 polka poljskega topništva je pobegnil od vojaških vaj in je z izjavami, da je pri osmem armadnem zboru nastala konjska kuga in da se zato čete vračajo, povsod pripravljal stanovanja. V vasi Hardt, kakor tudi v drugih krajih v monakovski okolici je znal s svojim pogumnim nastopom varati policijske oblasti, tako da so mu dali več policijskih uradnikov za pomoč pri njegovem poslu. Na vrata je pisal, kakor je to običajno, število vojakov, ki bi imeli priti in zaraditega so ljudje nakupovali mnogo mesa in drugega živeža, da bi mogli vojakom pošteno postreči. Vse je željno pričakovalo vojakov in zvečer je mrgolelo pešcev, kolesarjev in voz, ker je begunec napravil tudi prenočišče za vojake pod prostim nebom. Ko pa vojakov ni bilo in je bilo vedno jasnejše, da so šli varalcu na lim, je nastal splošen smeh. Vojaka so izročili okrajnemu glavarstvu in tam pričakuje zdaj kazni.

Samoumor osemletne deklice. V Berolinu se govori o senzacionalnem samoumoru osemletne deklice, ki jo je kruto postopanje starišev privedlo do tega obupnega koraka. Mala Margareta je hčerka Viljemine Vuhl, ki je bila omožena z nekim Trebeom. V hišo mu je pripeljala razen male Margarete še dva otroka. Ali starejša dva otroka sta šla kmalu od doma, ker nista mogla prenašati očmovega in materinega zlostavljanja. Ostala je sama Margareta, a v teku časa sta prišla na svet dva otroka novega zakona. A zdaj je morala mala Margareta prenašati ves bes in jezo nečloveških starišev. Margaretino trpljenje je bilo nepopisno in se je še povečalo, ko je mati, nemati, porodila še tretjega otroka. Prošlo sredo je pa prišlo do katastrofe. Mala Margareta je obiskovala dekliško šolo in je bila po izjavah učiteljevih ena od najboljših učenk. Sostanovalci pripovedujejo, da so sleherni dan moralj poslušati obupen plač in klicanje na pomoč ubogega otroka, vmes pa hreščeče vpitje in psovke zverinskih starišev. To se je ponavljalo vsaki dan, a nihče se ni domislil, da bi stvar prijavil policiji. Ko je bila čaša polna, se je odločila deklica, da napravi s smrtjo konec svojemu življenju. Kakšno trpljenje in muke je morala trpeti mala sirota, da se je mogla poroditi v njeni glavi tako strašna misel! Prošlo sredo so stariši z otroci šli od doma, a Margareto so pustili zaklenjeno v kuhinji. Malo pred vrnitvijo starišev je izpeljal otrok strašen načrt in se je strmoglavil s tretjega nadstropja. Izprva je bilo otrokovo stanje brezupno, ali zdaj upajo zdravniki, da bo okrevala, dasi ima zlomljeni obe nogi. Stariši se izgovarjajo, da se je vse to zgodilo po nesrečnem slučaju, ali preiskava je dognala, da je bil pravi faktični samoumor.

Nedisciplinirano v francoski armadi. V mestu Caen se je dogodil nečuven slučaj. Neka kompanija 23. deželnobrambovskega pešpolka pod poveljstvom nekega stotnika bi bila morala prinesti polkovo zastavo iz polkovnikovega stanovanja. Pri izročanju zastave so opazili, da ni bil zastavonoša prisoten, nakar je stotnik zapovedal rezervnemu častniku Viville, naj vzame zastavo. A ta je odvrnil v prezirljivem tonu: »Ne, jaz te stvari ne vzamem v roke!« V tem trenutku je prišel zastavonoša in je tako napravil konec temu nedostojnemu prizoru. Častnik Viville, ki bo prišel pred vojno sodišče, je kot zasebnik profesor prava na vseučilišču v Caenu.

Rigorozi grofa Vetter von der Lilie. Kakor se govori v medicinskih krogih, bo prejšnji predsednik poslanske zbornice, grof Vetter von der Lilie v kratkem položil vse rigoroze, da bo lahko še to leto promoviran za doktorja medicine. Grof Vetter von der Lilie se je, kakor znano, že dalj časa posvetil medicinskim študijam in je napravil vse dosedanje izpite z izvrstnim uspehom.

Sin ubil mater. Iz Petersvalda se poroča sledeči tragični slučaj: 25. m. m. se je sprl 25-letni Ludovik Rzimanek s svojo 60-letno materjo. V prepiru je zagrabil Rzimanek veliko sekiro in je z njo razklal svoji materi glavo. Starka je ostala na mestu mrtva. Rzimanek je bil pred nekaj leti v norišnici v Tešinu, odkoder so ga kot »popolnoma zdravega« pred nekaj dnevi odpustili. Dognali so, da je Rzimanek ubil svojo mater v blaznosti. Odpeljali so ga v oderberški zapor.

Ljubavna žaloigra. Neki umetnik na harfi iz odlične rodbine je usmrtil v Bruselju 18-letno umetnico na harfi, hčerko kostariškega konzula, s katero je bil zaročen 18 mesecev. Mlada umetnica je bila jako koketna in sta se z zaročencem večkrat prepirala. Ljubimec jo je nato ustrelil in jo suval z bodalcem.

Kuga v San Franciscu. Dozdaj je obolelo na kugi že 42 oseb, izmed katerih jih je umrlo štiriindvajset.

Zima v Rusiji. Po raznih ruskih pokrajinah že zelo sneži.

V Berolinu so našteli 3,100.000 prebivalcev, l. 1900 je bilo v Berolinu 1,578.000, l. 1871 pa 826.000 oseb.

Za kolero je zbolelo v Rangoonu več oseb. Umrli so štirje Evropci.

Linčani morilec. Linčanje se je preselilo iz Amerike na Dunaj, kjer je pretepla razljučena množica nekega mornarja, ki je zaklal nekega delavca, tako, da je linčani mornar v bolnišnici umrl.

Berolinski gozd. Okolu Berolina nameravajo nasaditi po dunajskem zgledu gozde. — Gozdni erar zahteva za svoje okoličanske gozde 40,000.000 mark.

Polkovni zdravniki na klinikah. V učnem letu 1907/08 obiskuje 17 polkovnih zdravnikov kliniko na povelje vojne uprave. Na Dunaju jih je 10, v Pragi 4, v Inomostu 2 in v Budimpešti 1.

Mednarodni umetniško-zgodovinski kongres so otvorili 24. t. m. v Darmstadtu.

Velik požar je uničil v Csecsenyju na Ogrskem 23 hiš, cerkev in šolo.

Povišana cena pivu v Monakovem. Monakovske pivovarne so sklenile, da povišajo cene pivu s 1. oktobrom za 2 M pri 100 l.

Pobegli uradni sluga. V Strassburgu je pobegnil uradni sluga pri glavni davkariji in je vzel seboj 60.000 mark davčnega denarja.

Potres so imeli v nedeljo in na ponedeljek v Guatemali. Veliko hiš in več cerkva je poškodovanih.

Tovarna porcelana je pogorela v Budimpešti. Škode je 300.000 K.

»Državno zvezo krovcev« nameravajo ustanoviti krovci. Zborovali so zato 6. t. m. na Dunaju. Zborovanja se je udeležil tudi krovec Korn iz Ljubljane. Sprejeli so med drugim resolucijo proti kartelu.

Telefonska in brzojavna poročila

PREOSNOVA MINISTRSTVA IN JUGOSLOVANSKI MINISTER.

Praga, 9. okt. »Prager Tagblatt« hoče vedeti, da bo Beck svoje ministrstvo preosnoval po 20. t. m. Fořt naj bi v ministrstvu ostal, odstopiti pa nameravata Bienerth in Auersperg. Kandidati za portfelje so: Ebenhoch (poljedeljstvo), Peschka in Schreiner namesto Pradeja. Minister za notranje zadeve bi postal Gessmann. Drugi pravijo, da se bosta ustanovila delavsko in jugoslovansko ministrstvo.

VOLIVNA REFORMA NA OGRSKEM.

Dunaj, 9. okt. Posredovanjem prestolonaslednika je postavljen junktim med ustavnimi garancijami in volivno reformo na Ogrskem.

ZADOVOLJNI SOCIALNI DEMOKRATJE.

Budimpešta, 9. sept. Socialni demokratje 10. t. m. ne bodo priredili demonstracije za splošno in enako volivno pravico, ker jim je Justh dejal, da bodo tudi oni z volivnoreformno debato zadovoljni.

WECKERLE PRI CESARJU.

Dunaj, 9. oktobra. Cesar je danes ob 3. uri popoldne sprejel v posebni daljši avdijenci ogrskega ministrskega predsednika Weckerla. Cesar je izrekel zadoščenje, da se je sklenila nagodba.

ISTRSKA VOLIVNA REFORMA.

Koper, 9. okt. Včeraj se je zopet vršila seja volivnoreformnega odseka. Prisostvovali so tudi namestnik princ Hohenlohe, glavar Rizzi, dr. Chersich in namestniški svetovalec Fabiani. O posvetovanju se tudi topot ni izdal noben uradni komuniké.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Budimpešta, 9. oktobra. Rusinski poslanec Vajda se namerava udeležiti jutrajšnje seje ogrskega državnega zbora. Bati se je škandalov.

RUSKO - BOLGARSKA POGODBA PROTI TURČIJI.

Sofija, 9. okt. »Večerna Pošta« je izdala tajno pogodbo, ki se je sklenila ob priliki odkritja spomenika carju osvoboditelju v Sofiji med Rusijo in Bolgarijo proti Turčiji. Pogodba se je sklenila v Evxinogradu med Velikim knezom Vladimirjem in generalom Mossonovom ter je podpisana od ruskega in bolgarskega ministra za zunanje zadeve in od bolgarskega kneza. Bolgarska se zaveže, da v Makedoniji pusti proste roke Rusiji in Avstriji, zato pa dobi v slučaju vojske s Turčijo od Rusije za pomoč dve konjeniški diviziji. **V slučaju vojske med Avstrijo in Turčijo, oziroma Rusijo in Turčijo, da Bolgarska Rusiji in Avstriji na razpolago vsa svoja pristanišča. Zato dobi Bolgarija eno tretjino vojne odškodnine.** Odkritja »Večerne pošte«, ki je pogodbo dobesedno objavila, še nihče ni dementiral.

13 SMRTNIH OBSODB.

Varšava, 9. oktobra. Tukajšnje sodišče je izreklo včeraj 13 smrtnih obsodb.

DOGODKI NA SRBSKEM.

Belgrad, 9. oktobra. Kralj Peter se je s prestolonaslednikom vrnil sem ter je prisostvoval blagoslovljenju od njega zgrajene cerkve. Prebivalstvo je kralja živahno aklamiralo.

Belgrad, 9. oktobra. Mladoradikalna stranka je sklenila, da v prvi seji srbske skupščine prične z obstrukcijo.

RUSKI ROPARJI ZOPET NAPADLI VLAK.

Riga, 9. okt. Pri postaji Elva je oborožena četa, ki se je vozila v vlaku v zadnjem vozu, napadla vlak. Streljala je v predzadnji voz, v katerem se je vozil neki bančni uradnik z veliko svoto denarja. V boju so bili ustreljeni: en orožnik, dva potnika, en ropar, ranjen pa bančni uradnik in več potnikov. Denar se je posrečilo rešiti. Vlak kljub napadu ni nič obstal ter je neprenehoma vozil naprej. Nekaj potnikov je iz strahu poskakalo iz vlaka ter se močno poškodovalo. Roparji so končno pobegnili.

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po zelo nizki ceni.

IVAN KREGAR
pasar in izdelovatelj cerkvenega orodja in posode
se priporoča velečast. cerkvenim predstojništvom v obilna naročila ter si usoja naznaniti, da se nahaja njegova
delavnica
odslej na
Elizabetni cesti
blizu samostana oo. Jezuitov in nasproti Jožefinuma. 555 3

OPEKO-ZIDAKE
se dobi v poljubni množini 1863 20—4
v parni opekarni Jos. Lavrenčiča v Postojni.

! Ponos !
vsake gospodinje je dobra kava, zato naj ne manjka v nobenem gospodinjstvu
Planinškove pražene kave.
Vsaka gospodinja, ki je le enkrat poskusila
Planinškovo praženo kavo
jo kupuje vedno, ker je ta kava vedno sveža in pražena potom vročega zraka, skrbno izbrana nezdravih in nezrelih zrn, vedno enake kakovosti, najizdatnejša — **zato najcenejša.** Nobena gospodinja naj ne opusti vsaj enega **poskusa.** 2574 31
Prva Ljubljanska velika žgalnica kave
Dunajska cesta, nasproti kavarni „Evropa“.

Oklic.
V ponedeljek, dne 14. t. m., prodalo se bode na prostovoljni javni dražbi na drobno Antonu Lampetu v Črnem vrhu nad Idrijo
lastno posestvo
kakor: njive, travniki, gozdovi, vrtovi in hiša št. 28 v Crnem vrhu (ki donaša sama z vrtom letnih 600 K) — vse to pod jako ugodnimi pogoji.
Natančnejši podatki na licu mesta. 2262 3—1

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na deželi si usojam javiti, da sem si nabavil **najnovejši** 1641 24—5
voz za prevažanje pohištva
ter se priporočam za selitve in razne druge vožnje po najnižjih cenah.
Konečno priporočam svojo zalogo premoga in drv ter beležim velespoštovanjem
MARTIN LAMPERT, Ljubljana, Kolodvorske ulice.

Štev. 4801. 2296 3—1

RAZGLAS.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje s tem za dražbo sledečih odpadkov in starega blaga pismeno konkurenčno razpravo:

1800	kg	odpadkov trojnika	zavito v bale brutto za	netto
900	„	„ domačega platna	„ „ „ „ „	„
1800	„	„ jutnega „	„ „ „ „ „	„
500	„	„ „ „ črnega	„ „ „ „ „	„
3000	„	„ hodničnega „	„ „ „ „ „	„
1100	„	„ jutnih niti	„ „ „ „ „	„
2509	„	„ vrvi	„ „ „ „ „	„
5500	„	„ papirja finega belega	„ „ „ „ „	„
8000	„	„ „ prepost. „	„ „ „ „ „	„

Že rabljena jutna embalaža od turškega tobaka, še pripravna za zavijanje in sicer:

4800 kg = 19200 kosov prevlek, tanka in redka tkanina, 150—180 cm dolga in 80 cm široka

5300 kg = 15000 kosov prevlek, pleteninasta tkanina, 180—220 cm dolga in 23—35 cm široka

1850 kg = 4500 kosov prevlek, pleteninasta in črna tkanina, 170 cm dolga in 30 cm široka,

nadalje:

17900	kg	litega železa (odlomki)	nezavito
4200	„	„ „ ožganega	„
7600	„	kov. „ starega in mešan. z žico in vezn. železom	nezavito
1750	„	železne pločevine stare	nezavite
420	„	bakren. „ ožgane	„
120	„	medene „ stare	„
490	„	cinkove „ „	„
350	„	medi „ „	„

Pismene s pobotnico kake c. kr. blagajne z 10% vloženem vadiju spremljene in z 1 K za polo kolekovane ter na naslovni strani zavitka z napisom „Ponudba za prevzetje odpadkov“ označene ponudbe vložiti se morajo najpozneje do

21. oktobra 1907 opoldne

pri **c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani.**

Za vložitev vadija porabiti se morajo trije podpisani zaznamki (položni formularji), ki se dobivajo pri c. kr. blagajnicah.

Ponudbe se lahko glase na prevzetje posameznih odpadkov, ali pa vsega blaga, vendar se morajo navedene cene glasiti v številkah in besedah za vsako posamezno vrsto razpisanih predmetov za meterski stot in „loco c. kr. tobačna tovarna Ljubljana“.

Zdražitelju se prepuste samo razpisane množine starega blaga, ne pa tudi onega kateri bi se med tem znabiti dalje nabrali.

Gospodje ponudniki se morajo v ponudbah izrečno zavezati, da bodejo, ako postanejo zdražitelji, blago najpozneje v teku treh tednov po sprejemu zadevnega obvestila proti prejšnim plačilu spravili iz tovarniških prostorov. Če se ta pogoj ne izpolni, zapade vadij, ne da bi se erar s tem odpovedal pravicam pristoječim mu po dvor. kamer. dekretu od 12. avgusta 1825 in § 908 obč. drž. zak.

Odpadki se lahko vsaki dan med navadnimi uradnimi urami pregledajo in se po ponudbeni razpravi ne bo oziralo na poznejšne ugovore radi neugajočega blaga.

Ponudniki jamčijo s ponudbami do odločitve c. kr. glavnega ravnateljstva tobačne uprave na Dunaji o uspehu konkurence.

V slučaju sprejema katere ponudbe pridrži se vadij kot kavcija do popolnega breztožnega konca kupčije.

Pri nesprejetih ponudbah vrne se vadij takoj po odločitvi o uspehu konkurence.

Na ponudbe, katere ne odgovarjajo popolnoma danim pogojem in se prepozno vložé, se ne bode oziralo.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani,

dné 3. oktobra 1907.

Iščem

zastopnika

za Kranjsko in Štajersko

kateri je dobro vpeljan po špecerijskih in delikatesuih trgovinah, gostilnah ter kavarnah. — Pismene ponudbe je nasloviti: **»Izvrsten zaslužek 1908«** na upravništvo „Slovenca“. 2232 3—3

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobočistil. sredstvo **Seydlin** Izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se povsod

Najboljši svetilni škrob

GLANZINE

Fric Schulz ml. akc. dr. Heb/Č. in Lipsko

Zlata svet. svetovna razstava Pariz 1900. Zlata svet. Dunaj 1902.

GLANZINE da najlepše likano perilo.

DELOVODJO-

strokovnjaka

ki je popolnoma vešč izdelovati vsakovrstne **cementne izdelke,**

2198 4 **sprejme A. KOBI v Borovnici.**

Na prodaj je več 2226 3—3

lepih hrastov.

Več se izve pri g. **dr. Maksimilijanu pl. Wurzbachu** na Bregu št. 10.

Učenca

za krojaško obrt sprejme takoj **Ivan Bukovnik, Ljubljana, Mestni trg 9.** 2283 10—2

Perje in puh

oprano in očiščeno

½ kilograma od 45 kr. višje

C. J. HAMANN, Ljubljana.

543 15

Išče se za trgovino z mešanim blagom na deželi

učenec

2245 3—3

iz boljše hiše, ki je dokončal z z dobrim uspehom ljudsko šolo in morda tudi nekaj razredov srednjih šol. Ponudbe naj se pošiljajo naravnost na naslov: **Mirko Lunaček, trgovec v Travniku pri Rakeku.**

Vse

šolske potrebščine

najcenejše in **najboljše** priporoča 2108 5

I. Toni, Ljubljana

Sv. Petra cesta 31.

Naročila po pošti najtočneje.

Paulus-salon-briketi

ceneje!

Iz najboljšega šlezijskega premoga, brez vsake strditvene primesi, 8000 kalorij močni, za vsako kurjavo, posebno pa v štedilnikih in sobnih pečeh nepresegljivi, dokladanje in štokanje poljubno, nobenega druzega navodila za kurjavo treba ni, kakor ze navadni kosovni premog itd. Kurilni stroški za eno uro komaj 2 vin. Cena za 100 komadov ravno 100 kg po K 5·80 v hišo stavljen (večje kolikosti ceneje) priporoča **J. Paulin** v Ljubljani, Nova ulica 3 (telefon št. 32) glavna zaloga na drobno in debelo, trboveljskege in doleniskega premoga kosovnika, orehovnika in grušča. 2293 3—2

C. kr. oblastveno potrjeno 20 104 71

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

Dobi se tudi kroj po životni meri.

Katoliška bukvarna v Ljubljani

(poleg stolne cerkve) 1985 10—11

si usoja naznaniti, da je svoje prodajalniške prostore zelo razširila, krasno uredila in ima tudi

šolske knjige

za vse šole v najnovejših aprobiranih izdajah vedno v zalogi.

Na razpolago ima tudi razne učne pripomočke, n. pr. **Schulmann**-ove in **Freund**-ove dobre prestave in **izvrstne preparacije** za **latinske** in **grške klasike** (Cicero, Livij, Ovid, Salust; Herodot, Homer, Ksenofont i. dr.) Dobe se **vsi deli, ki se jemljejo v šoli,** tudi v posameznih zvezkih po 60 vin.; dobrodošli bodo posebno **peto-, šesto- in sedmošolcem.**

Dobre žagarje in izurjenega cirkularista

sprejme takoj v trajno delo proti dobremu plačilu **parna žaga v Koprivniku pri Kočevju.** Več se izve pri lastniku **Dominiku Lušinu** v Ljubljani, Jenkove ulice št. 18. 2298 5—1

Dobro izurjen, zanesljiv

PISAR

se **sprejme.** Stenograf ima prednost. — Ponudbe pod **»Advokat«** na upravništvo „Slovenca“. 2295 3—1

Pisalni stroj

sistem „Evropa“, skoraj nov ali dobro utečen, proda za K 190·— **J. Paulin v Ljubljani, Nove ulice 3,** kjer se tudi v pisavi poduči. 2292 2 1

Trboveljski premog-orehovnik Ia.

po K 1·20

na 50 kg in cele vozove, v hišo pripeljan (na cele vagone po premogokopnih cenah), jako ekonomična kurjava štedilnikov, priporoča **J. Paulin** v Ljubljani, Nove ulice 3 (telefon štev. 32), glavna zaloga premoga trboveljskega in dolenjskega kosovnika, orehovnika in grušča ter Paulus-salon-briketov na debelo in drobno 2290 3—1

Proda se na **Gorenjskem,** ¼ ure od postaje 2306 3—1

:: malo posestvo ::

z vodno močjo, sadnim vrtom, na lepem kraju, pripravno za vilo. — Poizve se pri **Jožefu Schwarzu,** Ljubljana, Zvezdarske ulice 4.

Na prodaj so prav po ceni malo rabljene

nove orgle

za majhno cerkev ali večjo kapelo. Kje, pove gosp. **P. Jagodic,** podobar in pozlatar, Celje, Cerkvene ulice št 4. 2304 2—1

Izurjenega 2305 2—1

rezbarskega pomočnika

kateri razume tudi nekaj mizarskega, za cerkvena dela, sprejme takoj g. **P. Jagodic,** podobar in pozlatar, Celje, Cerkvene ulice 4.

Kron 50 do 100

dam vsakemu, ki mi pripomore h kaki službi za pisarno ali kaj enakega, najraje na deželo.

Pisma se prosijo pod šifro **»Takoj«** na upravništvo „Slovenca“. 2285 3—2

Dva krepka učenca

se **sprejmeta** takoj v trgovino z mešanim blagom. Oni, ki so obiskali prvi ali drugi razred srednje šole, imajo prednost.

Anton Jelenec v Idriji.

2280 3 2

Za dame! 2257 52-3 **Za otroke!**

elegantne klobuke

ter vsakovrstne modele priporoča

A. Vivod - Mozetič

Ljubljana, Stari trg 21.

Modni salon trgovsko modnega blaga itd., itd. Popravila klobukov ceno in fino. - Zunanja naročila točno.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela

v komisijsko zalogo:

Valvasor, Johann Weichard Freiherr von: Die Ehre des Herzogthums Krain. Laibach-Nürnberg 1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74). Rudolfswerth 1877—79.

Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov po K 80·—.

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Landes Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen Müntz etc. Von der Crainerisch-Sclavontschen Sprache, wie auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen, Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani 836. K 12·—.

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkkten, Schlössern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20·—.

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-Geschichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oesterreichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8·—.

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnitev nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860. 2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5·—, vez v ½ usnje K 10·—.

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5. XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena, broš. K 16·—, v ½ usnjatih vezavah K 22·—.

Verhovec, I. Professor, Die wohllöbl. landesfürstl. Hauptstadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Vergangenheit. Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom J. 1745. — 213 strani. K 2·50. Izborno kulturno-zgodovinsko delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pisateljevi.

Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih pokopališčih. Ljubljana 1901. 23 strani, K —·60.

Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien des Laibacher Stadtarchives. Laibach 1899. — 33 strani. K —·60.

— Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante Schule zu Reifnitz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani. K —·60.

Schumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain. I. Band. 777—1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana cena. K 2·50.

— II. Band. 1200—1269. Laibach 1884 u. 7, — 470 strani. Znižana cena. K 2·50.

Schumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen, Quellen, Urkunden und Regesten. I. Band. Laibach 1882/3. VIII + 338 strani. Znižana cena. K 2·50.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 2·50.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. I. knjiga (l. 501—800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8·—.

— II. knjiga (l. 801—1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10·—.

Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega, etc. Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12·—, vezano K 22·—.

Mitterrutzner-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na Tirolskem. 1880. — K —·60.

Radios, Maria Theresia und das Land Krain 1740—1780. — 1881. K 1·40.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2·—, eleg. vez K 3·—.
II. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob Volgi. K 1·20, eleg. vez. K 2·20.
III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 2·40, eleg. vez. K 3·40.
IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3·—, eleg. vez. K 4·20.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 3·80, eleg. vez. K 5·—.

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani. K 2·—, eleg. vezan K 3·20.

Šašelj, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljubljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2·—.

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajalniške prostore zelo razširila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima posebno knjige slovenskega knjigotrštva, dalje učne knjige za vse šole, kakor tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v knjigotrštvu nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na razpolago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam dojdejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Oznanilo.

Na **c. kr. umetno obrtni strokovni šoli v Ljubljani** se prično

zimski kurzi za stavbne obrtnike (zidarje, tesarje in kamnoseke)

v ponedeljek, dne 4. novembra letos.

Vsak kurz obsega tri zimske petmesečne tečaje.

Za vstop je treba starosti 18 let, učnega izpričevala zidarskega, tesarskega ali kamnoseškega obrta in toliko šolske izobrazbe, da more obiskovalec z uspehom slediti pouku.

V obče se zahteva znanje, kakršno se pridobi z obiskom dvorazredne obrtne nadaljevalne šole.

Vpisovanje se vrši zadnji teden meseca oktobra.

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo. 2263 3—2

V Ljubljani, 1. oktobra 1907.

C. kr. ravnateljstvo.

Štev. 230/pr. 2281 3—2

Razpis.

Na **kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu** je podeliti

službo pristava.

S to službo so zvezani prejemki: letna plača 2200 K s pravico do dveh v pokojnino vštevnic petletnih po 200 K ter prosto stanovanje.

Prosilci naj dokažejo poleg potrebnih znanosti v kmetijstvu, zlasti tudi usposobljenost za pouk v vinarstvu in sadjarstvu.

Prošnje, ki morajo biti opremljene s krstnim listom, z domovnico, z izpričevali o strokovni usposobljenosti ter z dokazili o znanju slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, je predložiti **do 1. novembra t. l.** pudpisanemu deželnemu odboru.

Prosilci, ki so že v kaki javni službi, imajo svoje prošnje predložiti službenim potom.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 7. oktobra 1907.

2264 3—2

Naznanilo.

Poleg že obstoječih naprav, ki naj podkrepijo varčnost, smo vpeljali sedaj še

domače hranilnice,

napravo, ki je v Severni Ameriki udomačena že leta in leta, in ki so jo nedavno tudi v Avstriji sprejele posamezne hranilnice.

Domača hranilnica omogočuje hranilcu, da vsak čas shrani majhne zneske, in nahranjeni denar, kobrž iznaša eno krono, obreston. naloži.

Ta namen se doseže s tem, da izročimo vsakemu, kdor zahteva zaprt hranilnik ter dotičn. vložno knjižico, ako vloži pri nas štiri krone. Ta znesek, ki je v varščino za vrnitev nepoškodov. hranilnika, ki ostane naša last, se obrestuje kakor vsaka druga vloga.

Ključek od hranilnika hranimo mi.

Vložna knjižica, h kateri se izda hranilnik, se mora vselej glasiti na ime vložnika. Ena in ista oseba prejme le eno vložno knjižico.

Hranilnik se odpre in denar v njem se prešteje vpričo stranke. Ako znaša prešteti denar vsaj eno krono, se vpiše znesek v dotično vložno knjižico.

Stranki izplačati v gotovini ves denar ali le del zneska, ki se je nahajal v hranilniku, ko se je odprl, je nedopustno; tudi se ne izvrši izplačilo na vložno knjižico takega dne, katerega se je opravila kaka vloga, vse druge dni se pa lahko vzdignejo vloge do pridržanega zneska štirih kron.

Ta znesek se izplača, kadar se hranilnik vrne še poraben.

Podrobna določila o izdaji domačih hranilnic so pridejana vsaki vložni knjižici tega hranilnega oddelka. Ustna pojasnila dajemo ob navadnih uradnih urah.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1907.

Ravnateljstvo Kranjske hranilnice.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

Ustanovljena leta 1854. **v Ljubljani, Wolfove ulice štev. 12** **Štev. telefona 210.**

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborno

2469 150—38

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

C. in kr. dvorni založnik in papežev dvorni založnik —7

lekarnar Piccoli, Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča najtopneje pretrkušene izdelke:

Salmijakove pastile, preizkušene, olajšujejo hripavost in kašelj, razkrajajo sliz. 1 škatljica stane 20 h, 11 škatljic stane 2 kroni.

„Antirrheumon“ najboljše, bolečino gasečе sredstvo proti trganju in podobnim revmatičnim bolečinam. 1 steklenica stane 50 h.

Železnato vino vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, blede in slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Ena polliterska stekl. 2 kroni. Poštni zavoj s 3 steklenicami K 6·60 franko zaboj in poštnina.

Tinktura za želodec je želodec krepilno, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 steklenica 20 vin.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

Največja zaloga ur, verižic, prstanov in uhanov z briljanti itd. Kdor hoče imeti trpežno in dobro idočo uro naj kupi samo znamko „Union“.

2084 8

FR. ČUDEN

urar in trgovec v Ljubljani, Prešernove ulice.

Ceniki zastonj in poštnine prosto.

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Glavni trg štev. 5.

Ker je moja zaloga za jesensko in zimsko sezono z najnovejšo in najelegantnejšo konfekcijo za gospode, dame, dečke in deklice popolnoma izbrana, zato si usojam p. n. občinstvo povabiti za nakup, dokler je zaloga še bogata! 2246 6—4

Se priporočam spoštovanjem O. BERNATOVIČ.

Prva kranjska zaloga vina

iz raznih odlik. kleti in lastnih vinogradov

Kolizej štev. 130, Ljubljana.

Vino je pod pregledom kmetijsko - kemičnega — preizkuševališča za Kranjsko v Ljubljani.

V zalogi se nahaja Vermouth, konjak, rum, tropinovec i. t. d., kakor tudi druga desertna vina v steklenicah.

2235 10 3

2267 3-2

Naznanilo.

Uljudno naznanjam, da se nahaja moja

odvetniška pisarna

v novem poslopju ‚Kmetske posojilnice‘ na vogalu Cigaletove ulice in Janez Trdinove ulice poleg justičnega poslopja, nasproti c. k. glavni davkariji

Vhod: Janez Trdinova ulica štev. 8.

(Novo otvorjena ulica od Dunajske ceste čez poprejšnji vrt stare deželne bolnice.)

Telefon št. 66. *Dr. Albin Kapus, odvetnik.*

2178 16—5

Trgovci z vinom!

Ob priliki naročil ne pozabite na domačo tvrdko

Bratje Lučić-Roki

Vis (Lissa) Dalmcija

ki ima v zalogi najbolj sloveča **viška vina** ter jih pošilja v svojih sodih na drobno in debelo počenši od 30 litrov naprej, po zmernih cenah, ne boječ se nikake konkurence. — Naš poznani **viški opol in belo vino** radi svoje dobrote in izbornosti ne potrebujeta nobenega priporočila, ker se priporočata sama, torej trgovci, požurite se!

Odjemalcem na debelo dajemo popust. — Vzorce na zahtevo brezplačno. — Za pristnost naših vin jamčimo.

Predstave se vršijo v delavnikih od 10. do 9. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“.

Danes v soboto nov spored. 2124

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure popoldne predstava za dijake po znižani ceni.

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeve ulice štev. 2

sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** ter je obrestuje **od dne vloge do dne vzdige po $4\frac{1}{2}$%.**

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond K 200.000.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik. Tisk »Katoliške Tiskarne«. Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.